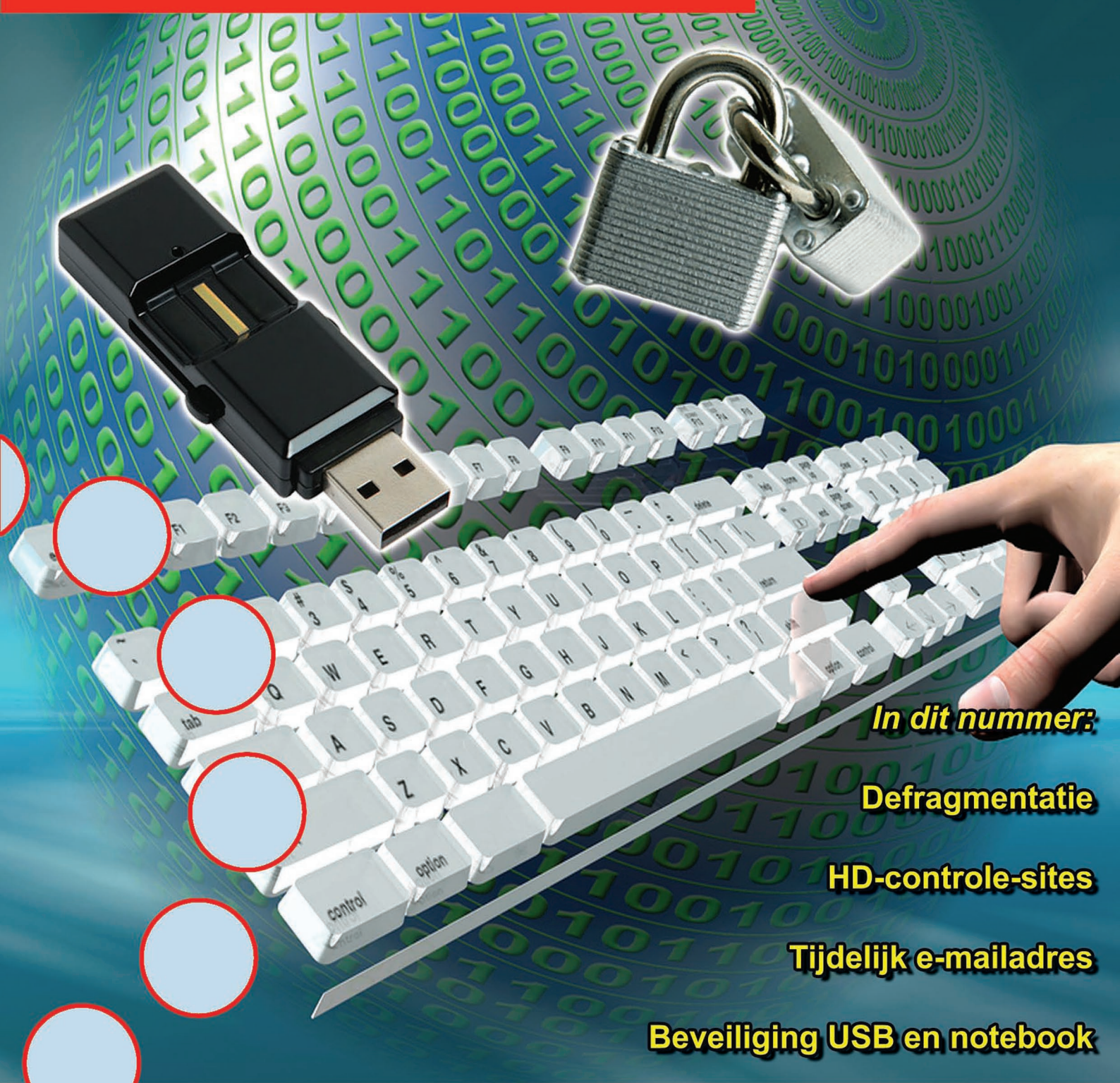

SoftwareBus

In dit nummer:

Defragmentatie

HD-controle-sites

Tijdelijk e-mailadres

Beveiliging USB en notebook

hcc!DOSgg
SYSTEMEN & APPLICATIES

2008 **4**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar. De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonnementenadministratie: Postbus 142, 3960 BC Wijk bij Duurstede.
e-mail: abonnementen@DOSgg.nl
Opzegtermijn is 3 maanden. *Vermeld uw emailadres voor bevestiging van de opzegging.* Postbankrek.nr.:... 206202
IBAN: ..... NL62 PSTB 0000 2062 02
BIC: PSTBNL21

Dit is *SoftwareBus* sept. 2008 jaargang 26 - nummer 4

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave van de HCC-DOSgg
website: ..... www.DOSgg.nl
forums: ..... <http://forum.DOSgg.nl>
nieuwsserver: ..... news.DOSgg.nl

VraagBaken DOSgg

De VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail, zie de opgave

op www.dosgg.nl onder DOSgg HelpDesk. Telefonisch op de nrs. 0317 - 707425 en 0317 - 707426. Ook via de DOSgg nieuws-server en het DOSgg-forum is hulp beschikbaar. De lijst met DOSgg VraagBaken staat op de achterpagina.

INHOUD

Van de redactie	3
Mega DOSgg Gebruikersdag 20 september	4
Newbie in UbuntuLand 2 + commentaar ..... <i>Harry Croon</i> ..	10
Nog wat Linux ..... <i>Cees Jacobs</i> ..	15
Bescherming en USB-sticks	<i>Kees van der Vlies</i> .. 18
Uit de Baak geklapt	<i>Ruud Uphoff</i> .. 24
Fototip	<i>Henk Rieke</i> .. 28
Handiger toetsenbord in Windows Vista ...	<i>Ruud Uphoff</i> .. 29
Ervaring van een VraagBaak	<i>Henk van Andel</i> .. 30
Nederlandstalige links over Geschiedenis	32
Commerciële definities van veiligheid	<i>Ruud Uphoff</i> .. 33
Zet 'm eens wat vaker uit	37
Ervaringen van een Helpdesk	38
Harddisk-conditie	<i>Kees van der Vlies</i> .. 39
Defragmenteren	<i>Kees van der Vlies</i> .. 41
GigaHits 2008-4	<i>Henk van Andel</i> .. 46
Vraagbaken DOSgg	48

De HCC DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux.
Voorzitter: Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
Secretaris: Florus Vogelaar
Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn. tel: 055-3552130
e-mail: fvogela@doge.nl
Penningmeester: Peter den Boer. Postbank: 3827698
t.n.v. DOSgg, Epe (penningmeester@DOSgg.nl)
Publicaties: Kees van der Vlies (cvdvlies@doge.nl)
Lid: Sander Wendling (wendling@planet.nl)
Lid: John van der Laak (JohnvdLaak@hccnet.nl)
Lid: Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)
Lid: R. de Waal Malefijt (languerob@quicknet.nl)

Mega DOSgg-dag 20 september 2008

in het H.F. Witte Centrum
De Bilt

Zie: www.DOSgg.nl
HCC-dagen:
28, 29 en 30 november

SoftwareBus (*niet* voor abonnementen)

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl
en Rob de Waal Malefijt

Abonnementsprijzen in €:

	Per incasso	anders
DOSgg-leden	12,00	14,50
Niet-DOSgg-leden	18,00	20,50
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Adreswijzigingen DOSgg-leden: HCC

Jansweg 38, 2011 KN HAARLEM

tel. 023 - 751 40 00

e-mail: info@hccservice.nl

Van de redactie

In dit nummer is er nogal wat aandacht voor gebruikersvriendelijkheid. Het is een tamelijk subjectief begrip, want *de* gebruiker bestaat niet. En zeker niet als het om iets meer gaat dan het openen van een pak vla (hoewel ook dat soms nog lastig genoeg kan zijn). Computers zijn het summum van complexiteit in de hedendaagse consumentenapparatuur. Ze mogen dan bedoeld zijn om het leven te veraangename, zonder twijfel wordt geen enkel huishoudelijk instrument vaker vervloekt dan een pc.

Het aantal toepassingen is dan ook groter dan van enig apparaat in huis. Toch lijken veel 'experts' te denken dat anderen ook maar hun kennis- en ervaringsniveau moeten bereiken om met 1001 toepassingen overweg te kunnen.

Een voorbeeld

Laat ik eens een huisnetwerkje opzetten. Windows heeft daar *wizards* voor; dus zo moeilijk kan het niet zijn. Maar in die wizards is geen rekening gehouden met een aantal situaties. Je hebt de

keus uit een 'gewoon' netwerk en een draadloos netwerk. Maar wat als er één pc met een kabeltje aan de draadloze router hangt en twee andere via wifi daarmee verbonden worden? Wat als je elke pc wilt toestaan zelfstandig een internetverbinding te onderhouden, zonder dat daarvoor een andere pc als gateway of netwerkserver moet fungeren? De wizards stellen ook soms vragen waarop je niet zomaar het juiste antwoord kunt geven. En dan komt er na een hele waslijst vragen en mededelingen over ICMP, DHCP, WPA, Netwerkadres verkrijgen (eindeloos wachten) de dienstmededeling dat je je tot de 'netwerkbeheerder' moet wenden. Gloeiende! In een helptekst wordt een procedure aan de hand gedaan waarin je je aanmeldt bij WERKGROEP, maar de default-naam blijkt bij de ene machine WORKGROUP te heten en bij de andere MSHOME. Ja, ze moeten wel gelijk zijn, maar als er nu niet eens een (ander) netwerk herkend wordt ... ?

En na een tijdje blijkt het enige succes eruit te bestaan dat de ene pc een andere vindt, maar andersom: ho-maar! En het ergste is: door al dat gedoe creëer je nieuwe problemen.

Computers, ze kunnen me wat! PING!

In deze aflevering leest u over het Toetsenbord onder Vista, beveiliging van en met USB-sticks, HDD-checks, Defragmentatie en komen er weer Linux/Ubuntu-hulpervaringen voorbij.

Kijkt u ook even op pag.38 voor de aankondiging van de extra ALV, betr. NAAMSWIJZIGING

• DOSgg-gebruikersdag •

20 september 2008

Er zal weer veel te zien en te doen zijn op **zaterdag 20 september in De Bilt**. De DOSgg is natuurlijk op volle sterkte aanwezig, maar ook vele andere HCC-‘interessegroepen’ tonen hun kunnen.

DOSgg

Het *Platform Linux* van de DOSgg presenteert een ‘**Linux en OpenSource Install Party**’.

Het *Linux-platform* laat je kennismaken met opensource-software in het algemeen en met Linux, het bekendste opensource besturingssysteem, in het bijzonder. Als je deze software wilt gaan gebruiken, en graag hulp krijgt bij het installeren ervan, is het *Linux Platform* je op de DOSgg Gebruikersdag graag van dienst. Je hoeft daarvoor alleen maar met je computer naar de Gebruikersdag te komen. Deskundige medewerkers van het platform helpen je dan bij het installeren van de gewenste software. Het maakt niet uit of het nu OpenOffice.org, Firefox, Thunderbird of Gimp onder Windows is, of Linux, het complete besturingssysteem dat al deze software al in huis heeft.

OpenOffice.org werkt met het Open Document Format (ODF), de ISO-standaard voor bewerkbare documenten, die sinds april ook door de Nederlandse overheid wordt ondersteund. Bovendien kun je je documenten met OpenOffice.org gemakkelijk naar PDF-formaat omzetten. Beide formaten worden sinds dit jaar ook door de DOSgg gebruikt.

Voor niet-ingewijden: OpenOffice.org is een kantoorpakket met onder meer een

tekstverwerker, een spreadsheetprogramma, een databaseprogramma en een programma voor het maken van presentaties. Het pakket heeft in de manier waarop je ermee werkt, erg veel weg van Microsoft Office. Het is echter gratis en draait niet alleen onder Windows, maar ook onder Linux en Mac OS X.

Bij Linux heb je de keuze uit allerlei verschillende distributies. Voor beginners raden wij Ubuntu, openSUSE en Mandriva aan. Andere populaire distributies zijn Debian, Fedora, PCLinuxOS en Linux Mint, die wij ook met genoegen voor je installeren.

Lezing **True Image** door Paul Vink: ‘true image’ of ‘echt plaatje’, waar heb je het over? Gaat het over digitale fotografie? Nee hoor, *True Image* is een compleet softwarepakket waarmee je niet alleen snel en eenvoudig een back-up kunt maken van alle belangrijke gegevens op je pc, maar ook vertrouwelijke gegevens die je niet meer nodig hebt definitief kunt vernietigen.

Met dit pakket kun je naar behoefte een back-up maken van volledige schijven of partities, van specifieke bestanden en mappen, van de instellingen van Windows-toepassingen, en van de instellingen en berichten van Microsoft e-mailclients. Daarnaast kun je bestanden permanent vernietigen, persoonlijke gegevens wissen op specifieke partities en/of volledige schijven, en alle sporen wissen van de activiteiten die je hebt uitgevoerd op je Windows-systeem.

Als bepaalde gegevens niet meer toegankelijk zijn of wanneer het systeem onstabiel is na een ernstige fout, of als je belangrijke bestanden per ongeluk hebt verwijderd, kun je het systeem en de verloren gegevens eenvoudig weer herstellen. Dit alles zal Paul Vink van de firma *Easycomputing* in zijn lezing uitleggen.

Het Platform DigiFoto presenteert 'Portfolio-beoordeling'.

Uitdaging voor iedereen die fotografeert: laat je portfolio beoordelen.

Je vindt jezelf een goede fotograaf ... of twijfel je daar wel eens aan...?

Dan begint het aan je te knagen; kan het misschien toch beter, ben ik wel zo goed, wat vinden anderen ervan?

Dan krijg je nu op de *Mega-DGD* op 20 september de unieke mogelijkheid om je portfolio met je beste foto's door een deskundig team te laten beoordelen!

Jurriaan Nijkerk en Rinus Alberti, allebei bekende fotografen bij de DOSgg, zijn hiervoor de hele dag beschikbaar op de stand van het Platform DigiFoto in de grote zaal. Deze personen kennende zal de kritiek op je foto's niet mals zijn, maar altijd oprecht!

We vragen je ze afgedrukt mee te nemen op ten minste het formaat 20 x 30 (of A4). Wat betreft het aantal foto's dat je meebrengt: tien stuks lijkt ons wel het maximum, en dan liefst van afwisselende onderwerpen.

Als het niet anders kan en je wilt je foto's toch 'o, zo graag' laten beoordelen, dan mag het bij hoge uitzondering ook digitaal op een USB-stick of CD-ROM.

Breng dan wel minstens één foto ook op papier mee!

Je hoeft geen afspraak te maken, kom gewoon langs met je portfolio. Let wel, het gaat hier om een beoordeling van correcte foto's op kwalitatieve, technische, inhoudelijke en artistieke aspecten, waar jij je voordeel mee kunt doen! Het is niet de bedoeling dat we problemen van wat voor soort ook voor je gaan oplossen.

Ook kun je je aan onze stand in de grote zaal laten informeren over hoe je dia's en negatieven kunt digitaliseren om ze later te bewerken. Je kunt hier ook zien hoe je oude, beschadigde foto's kunt inscannen en de beschadiging kunt 'wegpoetsen'.

Je krijgt ook foto's te zien die onlangs gemaakt zijn door onze leden tijdens een foto-uitstapje naar de DSM-werf in Amsterdam. Hoe maak je je eigen fotogalerie geschikt voor een digitale fotolijst? En nog veel meer.

Bas van den Dikkenberg vertelt over Web Gallery v.2.0

Een 'gallery' is een inzameling van fotoalbums. Je kunt zoveel fotoalbums hebben als er ruimte is op je webserver. De configuratie van de gallery en de fotoalbums loopt geheel via een intuïtieve web-interface. Je hebt wel speciale rechten op je webserver nodig om de gallery te installeren, in te richten en te onderhouden. Een belangrijk voordeel: het is gratis. De gallery werkt met verschillende toolkits voor de beeldverwerking, waardoor je bijvoorbeeld zelf geen afbeelding hoeft te verkleinen, en is beschikbaar in meer dan 30 talen.

Telefoneren via Internet (VoIP)

Voice over Internet Protocol = Spraak over het internet

Telefoneren over internet kent vele voordelen. Het is goedkoop (meestal hoeft niet extra te worden betaald voor het telefoneren), het is plaatsonafhankelijk (overal op internet kan een gebruiker verbinding maken met zijn adres op de

SIP-server) en het biedt extra mogelijkheden door combinaties met andere functionaliteiten van internet-apparatuur, zoals een eigen telefooncentrale.

Al direct na de invoering van communicatie tussen computerapparatuur onderling zijn er ook toepassingen ontwikkeld om, behalve gegevens, ook beeld en geluid uit te wisselen.

Communicatie door middel van spraak wordt over internet gerealiseerd door het geluid in pakketjes gegevens om te zetten met behulp van VOIP-programmatuur en schakelsystemen.

De programmatuur (VoIP clientsoftware) verzorgt de adressering en selectie van de gegevensstromen en soms ook de omzetting van analoog naar digitaal. De gebruikersinterface gedraagt zich als een telefoon en is dit soms ook wanneer deze de mogelijkheid heeft om een internetverbinding te onderhouden. Steeds meer GSM- en PDA-apparaten kunnen dit.

Steeds vaker worden VoIP-aansluitingen door providers geïntegreerd in de internetaansluitingen die zij hun klanten aanbieden. Op de internetaansluiting kan dan behalve een PC of lokaal netwerk

Testbank

Ook de mensen van de Testbank zijn met een stand aanwezig. Hierin kun je hardware laten testen. Als je een apparaat of onderdeel hebt dat niet doet wat het moet doen, of als je twijfelt of het nog goed is, kan je hier terecht bij deskundigen die het voor je uitzoeken. Voor het testen van een moederbord dient u ook de processor en de geheugenmodules mee te brengen. Kijk voor meer informatie op:

<http://www.testbank.hccnet.nl>

tevens een telefoon aangesloten worden die via VoIP in verbinding staat met een (SIP-) server van de provider.

Microsoft

Microsoft Nederland beschikt sinds enige tijd over een nieuw kantoorgebouw. De

medewerkers daar noemen het 'het nieuwe werken'. Tony Krijnen zal demonstraties geven met zijn mobiele telefoon en zal o.a. laten zien hoe zij bellen en vergaderen via internet. Daarnaast zal hij een verhandeling houden over het oplossen van problemen met Windows Vista.

Andere HCC-groepen

HCC!genealogie

Het uitzoeken van hun stamboom is voor velen een leuke hobby. Als je hierbij ook nog je computer kunt gebruiken, wordt het ook heel wat gemakkelijker.

In deze stand kun je daarover van alles te weten komen, en leer je hoe je een en ander moet aanpakken. In de Oostbroeckzaal begint om 11.15 uur een lezing over dit interessante onderwerp.

ClubPerfect-gg

Deze gebruikersgroep laat je kennismaken met WordPerfect, of biedt je de gelegenheid je kennis op te frissen. ClubPerfect doet trouwens meer: zij ondersteunt gebruikers van zowel WordPerfect als aanverwante software, zoals Quattro Pro, Paradox, Presentations, en andere Corelproducten, bijvoorbeeld CorelD-

RAW en PaintShopPro. Zie voor meer informatie <http://www.clubperfect.hcc.nl>

eCS-gg

Als bezoeker kun je je afvragen waar de letters eCS voor staan. Welnu, het is de afkorting van eComStation, de totaal vernieuwde OEM-versie van IBM's computerbesturingssysteem OS/2 Warp. Hier krijg je informatie over de voordelen van het gebruik van dit besturingssysteem. Aanvullend krijg je in een aparte zaal een prachtige demonstratie te zien van wat je zoal van dit virusongevoelige computerplatform kan verwachten. Zie voor meer informatie <http://www.ecs-gg.nl>

Beleggen-gg

Beleggen-gg probeert de kennis van de (particuliere) belegger over beleggen te bevorderen en hem/haar daarbij zoveel mogelijk terzijde te staan.

Wij doen dit door twee- à driemaal per jaar een grote bijeenkomst te organiseren, waarbij dan veel sprekers een presentatie houden.

Wij leggen de nadruk op het gebruik van de computer als hulpmiddel bij het beleggingsproces. Regelmatig worden softwarepakketten gedemonstreerd en data-leveranciers besproken.

Leden gebruiken verscheidene methoden om te beleggen. Dat varieert van fundamentele en technische tot kwantitatieve methoden. Ook de beleggingsmiddelen variëren enorm: het hele scala van beleggingsfondsen tot futures en trackers wordt bestreken. Er zijn in het verleden cursussen gegeven over het gebruik van deze middelen en het bestuur probeert dit opnieuw op te zetten.

De Multi-media-gg

Videostreaming en videoconferentie

Kinderen maken hun huiswerk en zetten tegelijk internet aan. En ze ontspannen zich bijvoorbeeld door filmpjes van '6-pack' of de site van You-Tube te bekijken.

Het publiek op internet is gek op video. You-Tube heeft een standaard gezet. Er ontstaat een samenwerking tussen softwarebedrijven, bijvoorbeeld Pinnacle samen met Yahoo.

Reizend per openbaar vervoer nemen we bij voorkeur een filmpje mee om de frustraties van gemiste aansluitingen en vertragingen van trein of vliegtuig wat te verzachten.

'Efficiency en innovatie' zijn de magische woorden. Alles wordt scherper en compacter. Er worden wereldwijd filmwedstrijden georganiseerd met behulp van 'streaming'.

Je kunt tegenwoordig een film op internet zetten en die ter beschikking stellen aan iedereen. Wij zullen ook het onderwerp videotelefonie aan de orde laten komen en de rol van de telefoon in de nabije toekomst.

In de presentatie worden o.a. de volgende punten behandeld:

- de diverse vormen van videocompressie, de zogenaamde codecs (bijv. xvid, divx, mpg2 en mpg4)
- hoe je een film op internet kunt plaatsen en wat de voorwaarden zijn. Wij zullen ook met voorbeelden komen
- verder komen nieuwe begrippen aan de orde met de nodige uitleg erbij
- gezien de ontwikkelingen zullen wij ook praten over MSN Messenger, Skype, ICQ, etc.

Deze presentatie vindt plaats in de Oostbroeckzaal, van 13.45 - 16.00 uur, en duurt ongeveer twee uur. Aansluitend is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Hebt u nu al vragen? Mail die dan naar secr@multi-media-gg.hcc.nl.

Red uw video's!

Opnamen op videocassettes lopen gevaar! Met dit videoreddingspakket, bestaande uit Magix Film op DVD 7 en de praktische USB-video-omzetter (+ Scart-adapter), bewaart u uw mooiste herinneringen snel en eenvoudig op DVD. Het reddingspakket werkt niet alleen voor VHS-banden, maar ook voor Video 8, S-VHS, Hi8, Betamax en elk ander bandformaat!

De presentatie is in handen van Wout de Ridder en Walter Meerbeek. Beiden zullen de gehele dag aanwezig zijn als helpdesk voor vragen over allerlei andere Magix-programma's.

Astrologie-gg

In deze stand kun je kennismaken met de opbouw van een horoscoop. Met een beetje meer kennis van de ascendant, de zon, de maan en de planeten, ben je dan in staat je eigen geboortehoroscoop uit te leggen. Je zult verrast zijn over het inzicht dat dit je geeft in je eigen en andermans karakter.

Zie voor meer informatie

<http://www.astrologie.hcc.nl>

Beginners-gg

Het ligt in de naam besloten: onze groepering richt haar activiteiten speciaal op de startende computergebruiker. En daarbij vooral op diegenen die op latere leeftijd ertoe zijn gekomen een eigen computer te gaan gebruiken. Onze groe-

pering bestaat uit ongeveer 7.000 leden, waarbij opvalt dat heel veel vrouwen zich bij ons hebben aangesloten en zich bij ons thuisvoelen.

Onze activiteiten bestaan uit o.m. het onderhouden van helpdesks, zowel telefonisch als per e-mail, het uitgeven van het eigen periodiek *COMPULinks*, het onderhouden van de zeer leerzame website www.hccbg.nl en het maandelijks houden van leerzame voorlichtingsbijeenkomsten in veel plaatsen in Nederland. Zie voor meer informatie <http://www.hccbg.nl>

KOV-gg

Bij de gebruikersgroep die zich specialiseert in Kunst-Ontwerp & Vormgeving, en dat allemaal via de computer, kun je informatie krijgen met artistieke inhoud. Het laat zich raden dat hierbij speciale software gebruikt wordt en dat het gaat om tekenen, schilderen, beeldbewerking, digitale fotografie, etc. Meer informatie: <http://www.kov.hccnet.nl>.

Het 3D-programma *Blender* is te downloaden van www.blender.org/, en het fotobewerkingsprogramma de *GIMP* van www.gimp.org.

Commodore-gg

Uiteraard zullen we de Old Skool Games en apparatuur showen, zoals de C64 en Amiga, maar ook diverse innovaties. Daarbij zit in ieder geval de 1541-ultimate. Dit is een door een clublid van onze gg gebouwde uitbreidingskaart voor de C64. Deze kaart bevat een SD-kaartje waarop je tot aan 4 GB aan software kunt zetten. Verder bezit deze kaart het een en ander aan eigen applicaties, zoals een browser en diverse emulatoren. Zie verder onze website en de 1541-ultimate website:

<http://commodore-gg.hobby.nl/innovatie.htm> en <http://www.1541ultimate.net/content/index.php>

LEZINGEN

Over de Veghtzaal	10.00-11.00
Lezing 1 Het nieuwe kantoor	Tony Krijnen Microsoft
Lezing 2 Alles over Vista	11.15-12.15 Tony Krijnen Microsoft
Lezing 3 Glasvezel /UMTS/beveiliging	12.30-13.30 Henk Sterken DataCom-gg
Lezing 4 DigiFoto	13.45-14.45 Koos van Antwerpen Pieter Schim v. der Loeff (DOSgg)
Lezing 5 True Image	15.00-16.00 Paul Vink Easycomputing
Statenkamer	10.00-11.00
Lezing 6 Web gallery	Bas vd Dikkenberg (DOSgg)
Lezing 7 Beleggen voor beginners	11.15-12.15 Ernst Denis Beleggen-gg
Lezing 8	12.30-13.30 Windows-gg
Lezing 9 Demonstratie opvolger OS/2 Warp	13.45-14.45 eCS eCS-gg
Lezing 10	15.00-16.00 Windows-gg

Ook is er een lezing gepland van de PCgg: montage van HD/DV materiaal met Magic, Pinnacle, Ulead (door Gerrit Rozendaal)

Oostbroeckzaal	10.00-11.00
Lezing 11 Kunnen computers denken?	Peter Uilenreef Al-gg
Lezing 12 Je eigen stamboom	11.15-12.15 Genealogie Genealogie-gg
Lezing 13 Je videobanden redden	12.30-13.30 Walter Meerbeek
Lezing 14 Diverse vormen van video compressie, Skype, MSN Messenger, Filmpje op internet, enz.	13.45-14.45 Giovanni Barbarino Radijn Gaya (MultiMedia-gg)
Lezing 15 fotobewerken in Adobe PhotoShop	15.00-16.00 Rob Sieben (PCgg)

WORKSHOPS

Jagtkamer	10.00-11.00
Workshop 1 VoIP	John v. der Laak (DOSgg)
Workshop 2 VoIP	11.15-12.15 John v. der Laak (DOSgg)
Workshop 3 Spreadsheets	13.45-14.45 Cor Nouws (DOSgg)
Workshop 4 Spreadsheets	15.00-16.00 Cor Nouws (DOSgg)

☛ Reserveren voor Workshops

Er is altijd grote belangstelling voor de workshops. Daarom is reservering verplicht. Inschrijven via de website. Bij de infobalie in de grote zaal kunt u mogelijk nog een plaats voor een workshop verkrijgen, maar reken er niet op.

De routebeschrijving naar het H.F. Wittecentrum is te vinden op www.DOSgg.nl

---

Newbie in Ubuntuland – 2

Harry Croon

In *SoftwareBus* 2008-2 schreef ik mijn eerste ervaringen met Ubuntu. Ik was argeloos begonnen met de Studio-versie, omdat ik die aantrof op de GigaHits. Deze versie bleek echter veel te omvangrijk voor het systeem waarop ik het wilde installeren. Daarna ben ik dan ook overgegaan op de ‘normale’ Ubuntu-versie. De nieuwste was toen versie 7.10 (oktober 2007) met de werknaam Gutsy Gibbon en inmiddels heb ik opgewaardeerd naar versie 8.04 (april 2008) met bijnaam Hardy Heron. Ter toelichting: elk half jaar komt er een nieuwe versie uit en de beginletters van de namen lopen bij opeenvolgende versies alfabetisch op.

Op mijn vorige bijdrage kreeg ik waardevol commentaar van zowel Hans Lunsing als Jan Stedehouder. Daar wil ik eerst op ingaan.

Ten eerste valt het me op dat de commentaren duidelijk maken dat Linux voor de computerleek een vrij hoge drempel heeft. Jan Stedehouder is daar heel duidelijk in: “Linux is geen Windows”, wat Jan opmerkt nadat hij heeft gesteld dat Windows uitgaat van gebruikers zonder voorkennis. Ik ben blij met deze duidelijkheid, die mijns inziens afwijkt van wat in de peptalk ten gunste van Linux wordt gesuggereerd. Ik hoop dat deze duidelijkheid maakt dat computergebruikers die met Ubuntu willen starten, dat zullen doen met een instelling van ‘Ik ga er tegenaan!’. Wat mij in deze context wel bevreedt is dat de politiek

ervoor heeft gekozen om overheidsinstanties op open standaarden (lees Linux) over te laten gaan.

Dan de reactie van Jan Stedehouder op mijn uitspraak “Dat legt een gebrek aan robuustheid bloot.” Pardon? reageert Jan. Ik geef toe dat deze uitdrukking in de softwarewereld niet gebruikelijk is.

Robuustheid gebruik ik hier als een technische term, die komt uit de hoek van de meet- en regeltheorie. Door mensen ontworpen systemen zijn bedoeld om te werken met bepaalde omgevingscondities. Die zijn nooit exact bekend. Voor zover de werkelijke condities afwijken van de beoogde, moet het systeem daarop goed reageren. Het vermogen van een systeem om dat te doen wordt aangeduid met de term ‘robuustheid’. Dat is dus het gedrag van het systeem onder condities waarvoor het niet is ontworpen. Robuustheid is een onderdeel van gebruikersvriendelijkheid. Gebruikersvriendelijkheid gaat verder en stelt ook eisen aan gedrag onder normale condities.

Bij robuustheid kun je enige niveaus onderscheiden.

Als de condities marginaal afwijken, wil je dat het systeem zonder haperen blijft functioneren.

Als de condities in de buurt van gevaarlijke grenzen komen, wil je een waarschuwing.

Worden toelaatbare grenzen overschreden, dan dient het systeem een passende melding te geven en vervolgens, zonder ter ziele te gaan, zijn werkzaamhe-

den te stoppen. Een voorbeeld hiervan is dat een wasautomaat bij optreden van sommige fouten een foutcode op het display vertoont en stopt met wassen. In de gebruiksaanwijzing staat dan: ‘storingsdienst bellen en code doorgeven.’

Hoe werkt dit uit in software?

Er zijn mij twee mechanismen bekend die het mogelijk maken programma’s robuust te ontwerpen. Ten eerste is er in de meeste programmeertalen een exceptie-mechanisme, waardoor bij het optreden van onwerkbaar condities uit de gewone uitvoering van het programma kan worden gesprongen, de gebruiker een passende melding kan worden gegeven en het programma kan worden gestopt. Ten tweede keren systeemaanroepen (kernel-aanroepen) terug met een foutcode (0 is goed, andere waarden duiden op een bepaald soort fout). Op internet heb ik geverifieerd dat de Linux-kernel dit mechanisme aan boord heeft. De programmeur dient deze returncode wel te verwerken en heeft het dus in de hand om in zijn programma eventuele fouten goed af te handelen en de gebruiker in kennis te stellen van de situatie, m.a.w. het programma robuust te ontwerpen.

Wat verwacht je hier als gebruiker van? Als de kernel constateert dat de harde schijf vol is, wil je dat het programma, na een relevante melding stopt en niet de indruk wekt dat alles gewoon door kan gaan. Het installatieprogramma van Ubuntu Studio reageerde niet. Er kwam een melding op het scherm, maar de installatie ging gewoon door, eindigde na zekere tijd en het systeem kon op dat moment gebruikt worden. Herstarten lukte echter niet. De installatie gebeurde vanuit een live CD, dus het complete

systeem was beschikbaar. Beperkte mogelijkheden vormen dus geen excuus. Ik heb nog twee andere voorbeelden. Ik vermeldde in mijn artikel dat de installatie van Xubuntu stikte. Er kwam geen melding, je kon als gebruiker niet zien of er op de achtergrond archieven werden uitgepakt of dat het programma op andere wijze met iets bezig was. De enige indicatie van een fout was dat er lange tijd geen activiteit viel waar te nemen. Hans Lunsing veronderstelt dat er iets mis zou kunnen zijn met de CD-ROM van waaraf geïnstalleerd werd. Als dat zo is, zijn er leesfouten opgetreden en die worden, door de overvloedige foutdetectie op een CD-ROM, door de kernel geconstateerd en naar ik aanneem aan het programma doorgegeven via de returncode. Meldt het programma dat aan de gebruiker? Nee dus!

Een derde voorbeeld was het programma Euler, dat ik installeerde via Synaptic onder Ubuntu Gutsy Gibbon, dat inmiddels op de onderhavige computer draait. Ook dit programma liep direct na het starten ervan vast zonder enige melding. Het zette het totale operating system muurvast. Een Ctrl-Alt-Del, zoals onder Windows, heb ik nog niet gevonden. Uitschakelen door de aan/uitknop enige tijd ingedrukt te houden en daarna weer te starten was de enige uitweg. Ik heb niet getest of dit vastlopen ook de multi-user-functionaliteit betreft. Dit laatste voorbeeld moet ik misschien niet aan Ubuntu wijten, maar aan Euler of aan Synaptic.

Ik sta nog steeds achter mijn uitspraak: “Dat legt toch een gebrek aan robuustheid bloot.”

Verwacht ik te veel van Ubuntu? Hier staat het raakvlak, de interface, tussen

programmeur en gebruiker ter discussie. Waar moet je dat leggen?

Laat ik beginnen met een formele benadering. Linux wordt gratis ter beschikking gesteld. Een gegeven paard mag je niet in de bek kijken, dus heeft de Linux-gemeenschap het volste recht zelf te bepalen waar zij dat grensvlak legt.

Ga je uit van efficiency, dan zou je de extra programmeerarbeid die nodig is om foutafhandeling goed vorm te geven, moeten afwegen tegen de tijd die gebruikers kwijt zijn aan het zoeken naar oorzaken als er vreemde zaken gebeuren. Nu is die extra programmeerarbeid erg marginaal. Het wordt zelfs voor een deel terugverdiend bij het testen, want dan ontvangt de programmeur ook meer informatie over waar dingen mis gaan. Gebruikers tasten volledig in het duister omdat ze niets weten van de ins en out van het programma. Vele gebruikers zijn per individu een veelvoud kwijt van de tijd die de programmeur extra zou moeten besteden. Daarbij komt nog een psychologisch aspect. Door mijn beroepsmatige achtergrond heb ik het idee de vinger op de zere plek te kunnen leggen. Bijna alle gebruikers hebben die mogelijkheid niet en trekken helaas de verkeerde conclusie dat ze te dom zijn voor bijv. Ubuntu. Wat doe je als programmeur de gebruiker(s) aan door hen zo te behandelen?

Een derde benadering is geheel pragmatisch. Uit de manier waarop de Linux-gemeenschap in de media naar buiten treedt, meen ik te kunnen concluderen dat er toch de ambitie bestaat van Linux, en in het bijzonder Ubuntu, een operatingsysteem te maken dat door een breed pu-

bliek gebruikt wordt. M.i. bereik je dat nooit met software die zich zo aan gebruikers presenteert.

Ik wil beide commentaargevers hartelijk danken voor hun bijdrage. Ik hoop dat veel (potentiële) Ubuntugebruikers hier meer duidelijkheid door hebben gekregen.

Tot slot mijn ervaringen met Ubuntu tot nu toe. Enkele programma's die ik in de 7.10 versie niet werkend kreeg, liepen onder 8.04 meteen. Ik krijg de indruk dat deze versie al een stuk beter draait dan de vorige. Het werkend krijgen van een USB-dongle voor draadloos internet koste me nogal wat tijd en studie. Uiteindelijk blijkt dat er een hulpprogramma (ndiswrapper) is waarmee een Windows-driver wordt omgeturnd om in Linux te werken. Je moet dus de Windows-driver voor de betreffende dongle beschikbaar hebben en dat omzetprogramma installeren. Het werkt nu prima. Voor 'recepten' verwijst ik naar internet.

Een probleem dat ik nog niet heb opgelost is het werkend krijgen van een RS232-naar-USB-converter. Daarin zit een chip van Prolific, de pl2303, waarvoor een driver in Ubuntu 8.04 is ingebouwd. Helaas heeft de chipfabrikant een nieuwe versie van de pl2303 uitgebracht, die niet compatibel is met drivers voor de oude versie. Hoewel er op internet aanwijzingen staan om de driver te patchen is het me nog niet gelukt dit te realiseren.

Ik gebruik de laptop met Ubuntu nu regelmatig voor allerlei zaken, van het opnemen van geluid, het lezen van PDF-bestanden tot internetten toe.

Commentaar van Hans Lunsing

Graag maak ik van de mogelijkheid gebruik om te reageren op de tweede bijdrage van Harry Croon over zijn ervaringen als ‘newbie in Ubuntu-land’.

In de eerste plaats schrijft Harry dat de commentaren van mij en van Jan Stedehouder duidelijk maken dat Linux voor de computerleek een vrij hoge drempel heeft.

Mijn commentaar had echter een heel andere strekking, namelijk dat het installeren van een besturingssysteem, of dat nu Linux is of een ander systeem, geen sinecure is. Je er (bij voorkeur) kennis voor nodig waarover een computerleek gewoonlijk niet beschikt. Hoe eenvoudig de mainstream Linux-distributies de installatie ook hebben gemaakt, op bepaalde punten moeten er be-slissingen genomen worden, die voor een computerleek een brug te ver zijn. Een bekend voorbeeld is het indelen van de harde schijf. Gelukkig zijn er Linux-distributies die het mogelijk maken Linux binnen een Windows-partitie te installeren, zoals Ubuntu met zijn Wubi-installatieprogramma. Dat maakt het al een stuk eenvoudiger.

Als de installatiehorde eenmaal genomen is, kan Linux worden gebruikt. De mainstream Linux-distributies, zoals Ubuntu, openSUSE en Mandriva, zijn in de loop der jaren zeker net zo gemakkelijk in het gebruik geworden als Windows of Mac OS X. Dat blijkt wel uit het feit

dat tegenwoordig heel wat kleine notebooks worden verkocht met Linux als besturingssysteem. En ook op allerlei mobiele telefoons wordt Linux gebruikt. Een drempel voor een computerleek zie ik hier niet.

Nee, de enige drempel die ik hier zie, is de gewenning aan Windows. Linux is weliswaar gemakkelijk in gebruik, maar het is op allerlei punten wel anders dan Windows. Iemand die Windows wel kan dromen, zal met Linux aanvankelijk zeker moeite hebben. Al-lerlei ingebakken gewoonten werken opeens niet meer. En als je toch al niet te gemotiveerd bent om op Linux over te gaan, kunnen die verschillen er al snel toe leiden dat je Linux aan de kant zet en weer naar Windows terugkeert. Als je daarentegen nauwelijks Windowskennis en -gewoonten hebt, is Linux qua gebruiksgemak een even goed alternatief als Windows. Zo heb ik openSUSE geïnstalleerd op de computer van een vriend van me, die een echte computerleek is en ook met Windows nauwelijks vertrouwd is. Hij werkt er al 1,5 jaar tot volle tevredenheid mee.

Gezien de, zoals Harry zegt, ‘hoge drempel’ voor de computerleek bevreedt het hem dat de politiek ervoor heeft gekozen om overheidsinstanties op open standaarden (lees Linux) over te laten gaan. Wel, dat “(lees Linux)” klopt niet. Harry verwacht hier open standaarden

met open broncode. Dat komt meer voor. Ze worden vaak in één adem genoemd, maar het zijn toch echt verschillende dingen. Bij open standaarden gaat het *niet* om besturingssystemen en applicaties, maar om *documentformaten*, *communicatieprotocollen* enz. Open standaarden zijn, voorzover beschikbaar, weliswaar verplicht voor overheidsinstanties, maar open broncode niet. Wel is er een voorkeursbeleid met betrekking tot open broncode. En dan gaat het niet uitsluitend om Linux, maar ook om allerlei applicaties die bijvoorbeeld onder Windows of Mac OS X draaien. Een belangrijk punt daarbij is dat niet voor alle commerciële applicaties goede openbron-alternatieven voorhanden zijn. Die commerciële applicaties blijven dus gebruikt worden, en omdat deze vrijwel steeds alleen voor Windows beschikbaar zijn, werpt dit een drempel op voor de introductie van Linux. Dat neemt niet weg dat er bij allerlei gemeenten, zoals Amsterdam, wel initiatieven zijn om toch voor een deel op Linux over te gaan, maar Windows is voorlopig nog niet weg te denken. Onlangs werd bekend dat de hele Rijksoverheid in het kader van de Rijksdesktop *GOUD* notabene zelfs overgaat op Windows Vista!

Het derde punt dat Harry aanroert betreft de robuustheid van software. Op

dit punt ben ik het helemaal met hem eens. Als het even kan moet software fouten correct afvangen, de gebruiker daarover duidelijke mededelingen doen, en indien nodig stoppen. Jammer alleen dat Harry's verhaal de indruk wekt dat juist Linux en Linux-applicaties onvoldoende robuust zijn. Wel, uit ervaring weet ik dat dit een kwaal is van alle complexe software, of het nu om open of om gesloten broncode, of om gratis of betaalde software gaat. Ook Windows en Windows-applicaties, Mac OS en Mac OS-applicaties hebben er last van. Harry zegt dat Linux gratis ter beschikking wordt gesteld, en je een gegeven paard niet in de bek mag kijken. Bedenk echter wel dat er ook commerciële Linux-varianten zijn. Ik noem hier Red Hat Enterprise Linux en Novell's SUSE Linux Enterprise Desktop en Server, terwijl Canonical voor Ubuntu commerciële ondersteuning verkoopt. Ook die bedrijven hebben er alle belang bij dat de door hen geleverde software zo gebruikersvriendelijk mogelijk is. En omdat het om open broncode gaat, waaien verbeteringen uit over het hele Linux-landschap. Kom je toch een keer een gebrek aan robuustheid tegen, meldt het dan als bug aan de makers van de software. De kans is groot dat het bij een volgende versie hersteld is.

Harry noemde **ndiswrapper**, zie hiervoor: <http://ndiswrapper.sourceforge.net/>. En: <https://wiki.ubuntu.com/NIWifi/ndiswrapper>. Linus (ja, *De Linus*) vindt dat de tool niet onder de GPL behoort, omdat het zich te zeer hecht aan de Windows-kernel API en Windows binaries 'native' draait. Een principiële discussie tussen 'orthodoxe' en 'vrijzinnige' Linux-adepten. De werking van *ndiswrapper* wordt niet in twijfel getrokken; voor AMD64-systemen lijkt het vooralsnog ongeschikt. Zie ook de wiki in [en.wikipedia](http://en.wikipedia.org)

Nog wat Linux ●

Cees Jacobs

Als je aan het gros van de Linuxgebruikers vraagt met welk OS ze werken, zal het antwoord meestal zijn: *Ubuntu*. Achterliggende redenen dat Ubuntu zo veel gebruikt wordt, zijn de gemakkelijke installatie en de compleetheid van de distributie. Voorts speelt de enthousiasme achterban en de promotie natuurlijk mee. Maar is dat terecht? In Linux-land zijn er heel veel soorten distro's, soms afgeleiden van elkaar. Ubuntu heeft Debian als oorsprong. Van Ubuntu dat Gnome als desktop heeft, is *Kubuntu* ontstaan die KDE als desktop heeft.

Twee andere distro's die zeker de moeite van het proberen waard zijn, zijn *Fedora* en *Open SUSE*. Van Fedora is nummer 9 uitgekomen en van OpenSUSE nummer 11. Bij de meest grotere OS-en is het gebruikelijk dat er elk half jaar een nieuwe versie wordt uitgebracht. Met nieuwe ontwikkelingen en nieuwe mogelijkheden en tal van verbeteringen. En zeker tot op heden niet de problemen zoals we die in Vista hebben en andere Window's OS-en hebben meegemaakt. Van driverproblemen is bij de introductie van een nieuw systeem is over het algemeen geen sprake. Dit komt omdat de ontwikkeling van een nieuw systeem wordt ondersteund door heel veel ontwikkelaars in het veld. Iedereen kan zijn bijdrage leveren en de systemen worden getest door legio vrijwilligers over de gehele wereld.

Fedora

In 2003 besloot Red Hat volledig commercieel te gaan en om de thuis gebrui-

kers ook te kunnen blijven bedienen, besloot men Fedora Core op te zetten. Fedora heeft buiten zijn directe functie als desktopdistributie ook nog een andere belangrijke functie: met het Fedora-project hoopt Red Hat een grote gebruikersgroep te creëren die actief mee ontwikkelt aan Fedora. Red Hat hielp in het begin nog hard mee aan de ontwikkeling, maar naarmate de tijd verder is verstreken, is dit steeds meer op de schouders van de gemeenschap terechtgekomen. Alle goede ontwikkelingen worden door Red Hat overgenomen in zijn server-software. Er is een uitgebreid aantal smaken distro's te downloaden: voor de 32 bits markt, 64 bits, servers, aangepaste distro's voor een speciale groep gebruikers, netwerkdistro's, live distro's, distro's met een vaste desktopkeuze: KDE, Gnome, XFCE. Voor extra software werd Fedora Extra uitgebracht, voor nog meer software.

Na het uitbrengen van Fedora Core 6 is dit principe losgelaten en zijn Fedora Core en Fedora Extra samengevoegd tot Fedora. Op 13 mei is de jongste loot voor download aangeboden Fedora 9.

In vogelvlucht een korte beschrijving van het installeren van Fedora 9 'Sulphur', op uw PC:

U begint met het downloaden van de DVD van <http://fedoraproject.org/get-fedora> en maakt uit de keuze uit de verschillende besturingssysteem varianten passend bij de processor die in de pc zit. Dus i386 voor 32 bits en x86_64 voor het 64 bits besturingssysteem. Nadat u de ISO

gedownload hebt, brandt u hier een DVD van. Of als u met een virtuele PC aan de gang wil, kunt u deze meteen 'mounten', koppelen aan de virtuele PC. Vervolgens gaat u de pc opstarten met de gebrande dvd. U moet erop letten dat in het bootmenu de keuze van opstarten eerst valt op de DCD/CD driver. Moderne BIOSen geven ook die keuze bij het opstarten door bijv. op F8 te drukken. Er komt dan een menu, waar u de volgorde van opstart devices kunt kiezen; in ons geval zetten we de DVD als eerste.

Na het opstarten verschijnt 'Grub' met een grafisch opstartscherm, daar in kun je een aantal zaken instellen: taalkeuze, schermkeuze. Vervolgens kies je voor installeren op de harde schijf. Hierna start Anaconda op, de installatie-tool van Fedora. Deze vraagt eerst de bronsschijf te controleren. Keuze maak je door de pijltjestoets en entertoets. Je hoeft van het controleren geen gebruik te maken. Maar dan is er wel een zeker risico dat de installatie halverwege wordt afgebroken. Na deze stap wordt de grafische variant van Anaconda opgestart; je krijgt een keuze voor de taal van je besturingsstelsel, je model toetsenbord. Hierna moet de root (administrator) worden aangemaakt. Alles moet worden beveiligd met wachtwoorden, het systeem controleert op zwakke wachtwoorden. De 'root' is diegene die de software installeert en aanpassingen in het systeem maakt. Dat wil niet zeggen dat u niets onder uw eigen naam kunt installeren, u moet dan het root-wachtwoord invoeren en vervolgens kunt u installeren wat u wilt. Hierna vraagt Anaconda waarop geïnstalleerd moet worden: welke schijf, zelfs een grote USB-stick is mogelijk. Linux kan zich installeren naast een bestaand Win-

dows-systeem. Via Grub kunt u dan kiezen of Fedora of Windows moet worden opgestart. Bij weinig ervaring met installaties van OSen anders dan Windows, is een waarschuwing wel op zijn plaats. De MBR kan worden beschadigd, waardoor Windows niet meer zal starten. Dit is zeker wel op te lossen maar niet voor een ieder weggelegd. Mijn keuze: neem een andere schijf of probeer het eens met een USB-stick. Bij de keuze van een USB-stick moet de BIOS u wel de keuze en mogelijkheid geven om via een USB-stick op te kunnen starten. Na het partitioneren/formatteren van de doelschijf gaat u naar het volgende scherm. De verbinding met het netwerk/internet moet worden aangegeven, meestal is via automatisch DHCP voldoende, wanneer u een rechtstreekse verbinding heeft via een netwerkkaart. Het volgende scherm vraagt u een keuze te maken uit de verschillende desktops: KDE, GNOME, XFCE en naar het softwarepakket dat er moet worden geïnstalleerd. U kunt ook nadat de installatie is gebeurd, nog een andere desktop installeren. Hierna vindt het eigenlijke installatie proces plaats. Na een twintig minuten start het systeem opnieuw op. De eerste keer dat het systeem opstart, wordt de software op de hardware afgesteld: geluidskaart, testen van het netwerk, modem-check. Hierna moet de systeemtijdklok worden ingesteld en de gebruikers worden aangemaakt. Vervolgens na het goed doorlopen van deze procedure komt u bij het opstartscherm, waarin u aangeeft wie er gaat inloggen. Na de inlogprocedure start KDE, Gnome of desktop van uw keuze op. En dan begint de ontdekking van een heel stabiel, uitgebreid en sterk systeem.

Configuratieproblemen

Zoals opgemerkt beschermt Linux zich zelf goed; er staat een programma op, dat heet *Sellinux*.

MP3-tjes afspelen, DVD's afdraaien, NVIDIA, ATI grafische kaart.

In de Verenigde Staten is het in verband met de wet DMCA strafbaar indien men een beveiliging op een DVD of CD omzeilt. Omdat in de meeste gevallen DVD's en CD's voorzien zijn van een beveiliging. Dat heeft ervoor gezorgd dat u tot uw ongetwijfelde ontstemming geen DVD's kunt draaien. De Linux-ontwikkelaars wilden kennelijk voorkomen dat hun product als illegaal zou worden beschouwd. Nu is het zo dat de DMCA-wet in Europa niet geldt, dus willen we het systeem toch zover krijgen DVD's te kunnen afdraaien. Als u een DVD in de DVD-drive doet, zal Totem of Kafeine opstarten. Vervolgens zal er popup verschijnen met de melding dat Totem geen DVD's kan spelen.

MP3

Ook deze codec zit standaard niet in de meeste Linux distro's, vanwege 'illegaal in de VS' en wegens octrooien en kopieerbeveiliging. Echter als je een MP3 af wilt draaien, krijg je een andere melding: je kunt namelijk de codec aanschaffen. Dus we hebben met een mank OS te maken? Welnee, wat we moeten gaan doen, is het volgende: we gaan een abonnement op een extra repository nemen. Een repository wordt door een grote groep ontwikkelaars onderhouden. We gaan naar

www.livna.org en kiezen voor het OS dat wij hebben: 32, 64 bits. De server staat in Europa en heeft dus niets van doen met de Amerikaanse wetgeving. Vervolgens wordt het bestand ingelezen en zal het systeem vragen om uw root-wachtwoord en na goedkeuring vragen of de sleutel van de site door u wordt geaccepteerd. U moet hier bevestigend op antwoorden. Daarna gaat u het software-installatieprogramma opnieuw laten inlezen. Vervolgens installeert u Totem-Xine, VLC, AmaroK nonfree codec's. En ziedaar: nu kunt u wel mp3's afdraaien en DVD's afspelen. In Livna zijn nog tal van andere interessante software te vinden.

NVIDIA/ATI

Bij de eerste keer opstarten van het OS zal de grafische kaart niet volledig worden aangesproken. Van 3D is geen sprake, vaak kunt u wel alle resoluties instellen. U zult dus de drivers moeten installeren voor uw videokaart. Omdat NVIDIA/ATI-software gesloten is, wordt gebruik extra moeilijk gemaakt. Linux werkt alleen met open software (principe is al een aantal keren besproken in voorgaande uitgaven van dit blad). Op de site van NVIDIA staat hoe u de kaart voor Linux kunt configureren. Dat moet via de command line, voor velen een niet aantrekkelijke gedachte. En ziedaar komt Livna weer van pas: alle benodigde drivers kunt u via software toevoegen installeren. Veel succes!

Software-reviewers, auteurs, handen-uit-de-mouwen-stekers, realisten, idealisten, organisatoren, presentatoren versterk de DOSgg! *Help!*

Bescherming en USB-sticks

Kees van der Vlies

Het is al herhaalde malen voorgekomen: vertrouwelijke computergegevens op een HD, CD-ROM of USB-stick zijn (door achteloosheid?) 'op straat' terechtgekomen. Meestal is er dan wel een krant, die de geheugendrager of de hele pc in handen heeft gekregen en er weer een sappig schandaal van kan maken. En even zo vaak wordt er dan geroepen dat de data beter beveiligd had moeten zijn. En dat besef begint hier en daar ook inderdaad door te dringen. Apple heeft met *File Vault* een volledig versleutelde harde schijf. En er zijn ook vele andere encryptiesystemen, waar dan af en toe vraagtekens bij gezet worden, als het om gegevens gaat die in de slaapstand van de notebook naar de harde schijf geswapt worden, compleet met wachtwoorden. Of data die enige seconden of minuten nadat de computer uitgeschakeld is, pas uit het geheugen verdwijnen. Er zijn deskundigen die adviseren de beveiliging met encryptie op USB-sticks en andere externe solid-state geheugens niet gelijk te stellen aan beveiliging van roterende drives. En op z'n minst de gehele versleutelingssoftware te installeren vòòrdat de te beveiligen bestanden opgeslagen zullen worden.

Een simpele, maar enigszins omslachtige methode voor databeveiliging op USB-sticks kan zijn: bestanden als rar-

files met wachtwoord wegschrijven. Er zijn ook andere overwegingen. Zo zul je moeten letten op zaken en vragen als:

- wil je de beveiligde USB-stick overal mee naartoe kunnen nemen om op andere pc's mee te werken? Bijv. om een presentatie op een computer bij een klant af te spelen. Er mag dan geen externe ontcijferingssoftware nodig zijn. Soms betekent dit een beperking van de keuze tot (prijzige) hardwarematige beveiliging.
- moeten meer gebruikers (ieder met een eigen wachtwoord) met dezelfde USB-stick werken op één of op meer (geautoriseerde) machines?
- is het uitsluitend een combinatie van 1 USB-stick op 1 (notebook) computer?
- omdat files op een USB-stick vaak kopieën zijn van harddisk-bestanden, is het wellicht verstandiger deze laatste ook al versleuteld te hebben en de kopie gewoon op de USB-stick over te zetten; *maar zorg in elk geval voor kopieën van de bestanden die op een USB-stick staan!*
- er kan onderscheid gemaakt worden

tussen beveiliging van een USB-stick en beveiliging met een USB-stick.

- extra aandacht moet gegeven worden aan

Blancco Digital Media Shredder (BDMS) Flash Edition zorgt ervoor dat absoluut geen beetje informatie overblijft op flash-geheugens, zoals USB-sticks: www.blancco.com/ned/producten/blancco+digital+media+shredder+flash+edition/. Dat is kort: <http://tinyurl.com/5whlk9> Kan ook meer flashgeheugens tegelijk wissen.

het ‘backuppen’ van versleutelde data (hoe gaat dat?) en aan situaties waarin meer dan één besturings-systeem op de machine staat.

Ook kunnen sommige systemen alleen werken als er een lokale ‘driver’ geïnstalleerd is.

De USB-stick kan ‘ontoegankelijk’ gemaakt worden en kan dan alleen op geautoriseerde machines werken; dit doet bijvoorbeeld de software van *Device Linker* van MobileGov (www.device linker.com/).

Hardware

Sandisk, Sony en andere fabrikanten

hebben beveiligde USB-sticks op de markt gebracht. Sommige daarvan zijn met vingerafdrukherkenning beveiligd.

Kingston introduceerde onlangs een heel dure *DataTraveler BlackBox*, die een eigen 256-bits (AES) versleutelingsprocessor aan boord heeft.

Stealth MXP (Passport) levert USB-sticks tot 8 GB met vingerafdrukbeveiliging: <http://www.mxisecurity.com>.

Iets soortgelijks is de *SafeStick* van het Zweedse Blockmaster: <http://www.blockmaster.se/>.

Ook *BioSlimDisk*, *RiTech iDEA* en *Signature* werken met in de stick gebouwde hardwarematige beveiliging (www.bioslimdisk.com/).

De Chinese fabrikant *Excel-Tek* (Shenzhen) Inc. (<http://www.excel-tek.com>) biedt biometrisch beschermde (lees: vingerafdrukbeveiligde) USB-sticks aan en een dito (draadgebonden) muis, maar is samen met Philips en PerSay ook bezig met

een dubbelbeveiligde oplossing: vingerafdruk + stemherkenning (+ wachtwoord). Dat kan nog leuk worden.

Zonder wachtwoord, dus als een ‘dongle’ werkt de **HardKey** / EGPro USB Security Token van EyeNetWatch: www.eyenetwatch.com/

Software

Het Duitse databeveiligingsbedrijf Utimaco Safeware heeft *SafeGuard RemovableMedia* voor alle externe opslagmedia: <http://www.utimaco.nl/>.

Cryptainer Mobile van Cypherix (<http://cypherix.co.uk/>) is een vergelijkbaar product, en de *Cryptainer LE*-versie is

gratis te downloaden. Of er een beperking achter de download schuilgaat, heb ik niet geprobeerd te achterhalen.

Maar let erop: niet alle beveiligde USB-sticks werken met alle besturingsystemen, Windows, MacOS en Linux, om de drie grootste

te noemen. Soms kan de gedownloade beveiligingssoftware maar op één USB-stick geïnstalleerd worden en dat is natuurlijk niet zo handig.

En in andere gevallen werkt de software alleen onder administrator-rechten.

- Op <http://www.ce-infosys.com/> stelt het Duitse bedrijf CE-Infosys gratis het krachtige encryptieprogramma *Free CompuSec* in de varianten Linux, Windows (incl. Vista) en Windows Mobile ter beschikking
- Ook *Dekart Private Disk* (www.dekart.com/products/encryption/private_disk/) is voor Windows.

Over TrueCrypt
(www.truecrypt.org/)
– nu in versie 5.1a –
is veel bekend, omdat het een Open-Source-product is.
Zie bijvoorbeeld ook de Wikipedia-vermeldingen.

- *DeviceLock* is onder andere voor het beveiligen van USB-apparaten: www.device-lock.com/.
- *DeviceShield* (www.laytontechnology.com/pages/deviceshield.asp).
- *DeviceWall* (www.device-wall.com/) heeft een aantal software-oplossingen, en geeft waardevolle tips op de site; lees ze!
- *Digital Vault* (www.migosoftware.com/store/digital-vault.html).
- *DriveEncryption 3.276* is gratis te downloaden van: www.downloadplaats.nl/971/download/Drive-Encryption-3.276.html.
- *ENC Security Systems* (<http://www.encrypt-stick.com/>) levert Encrypt-Stick 4.0 als download, met directe 512 bits polymorfische encryptie en compressie; het ziet er erg professioneel uit.
- *FlashDrive Crypto 1.5* (<http://www.flashcrypto.com/>).
- *FolderLock* (www.newsoftwares.net/folderlock/) is een ander versleutelings- en beschermingsprogramma onder Windows voor bestanden en drives. Er zitten veel extra functies bij, die zelfs de pc afsluiten bij pogingen van onbevoegden om zich toegang te verschaffen tot de data. Of die bestanden en drives verbergen. De site is ook in het Nederlands, helaas met veel taal- en spelfouten.
- *KeePassX* is een cross-platform-project dat krachtige beveiliging van bestanden en media beoogt en eerder dit jaar (GNU GPL) versie 0.3.1 heeft uitgebracht. Zie: www.keepassx.org/
- *Master Voyager* (www.secureaction.com/) is eveneens voor encryptie van DVD's en CD's.
- Microsoft doet zelf ook een flinke duit in het zakje met: *BitLocker Drive Encryption*, dat deel uitmaakt van de Enterprise- en Ultimate-versies van Windows Vista. Het is echter niet speciaal voor USB-sticks, maar voor HDD-data. Het beveiligingssysteem verwacht voor de grootste beveiliging een TPM-chip en dito BIOS in de pc. Ook de bootpartitie van de hard disk wordt met BitLocker versleuteld. Wel kan voor de recovery van encrypted data (bijv. na een moederbordvervanging, het overzetten van de HDD of een upgrade) een USB-dongle nodig zijn. Het is een uitgebreide en professionele oplossing, die in een minder rigide omgeving ook alleen met een USB-stick kan werken.
- *PackPal Folder Locker* (www.downloadatoz.com/packpal-folder-locker/).
- *PenProtect* (www.penprotect.com) is alleen voor de Windows-omgeving te gebruiken.
- *Protect for Windows* (<https://protect.icz.biz/>) met een Vista-versie.
- *Remora USB Disk Guard Pro* (<http://remorausbdiskguardpro.abcwebtech.com/>).
- *Rohos* (<http://www.rohos.com/>) levert beveiligingssoftware, bijv. voor het beschermen van USB-sticks: Rohos Mini Drive is gratis. Er zijn geen administrator-privileges voor nodig.
- *SafeBit*, nog een (commercieel) programma voor het versleutelen van disks of drives, wel met AES Rijndael 256-encryptie, waarbij de USB-stick

of geheugenkaart als ‘sleutel’ kan dienen. Er zitten ook backup/restore-, antivirus- en anti-spyware-functies in, (<http://www.safebit.net/>).

- *Secure Stick* for Windows van 5PRO Software (<http://5pro-software.com/secure-stick.php>).
- *Secured eUSB* (www.cryptzone.com/prod_eUSB.asp).
- *TrusCont* (www.truscont.com/) biedt USB-sticks aan met kopieerbeveiliging.
- *Tukanas File Encryption* (www.tukanas.com/fileencryption.php)
- *VaultletSuite 2 Go* (www.vaultletsoft.com/).
- Het van oorsprong Nederlandse *Safe-Boot* is in 2007 in handen gekomen van McAfee. En de beveiligingsproducten schijnen wel door McAfee op de markt gebracht te worden, alleen zijn ze via de website moeilijk te vinden. Kijk dan naar: www.securecomm.nl/default.asp?id=230.

En zo kunnen we doorgaan!

Wie meer Nederlandstalige informatie over encryptie wil lezen, kan gaan naar de site met de nogal pretentieuze naam: www.allesoverencryptie.nl/

Iedereen in het bedrijfsleven en bij de overheid moet echter beseffen dat bedreigingen zowel van binnen als van buiten de organisatie kunnen komen. Werknemers, uitzendkrachten, bezoekers, relaties, schoonmakers en anderen kunnen, als de gelegenheid zich voordoet, vrij eenvoudig gegevens kopiëren met USB-sticks of op MP3-spelers. Indien de beveiliging niet krachtig is, kunnen wachtwoorden ontcijferd worden door ‘social engineering’ of ontvreemd door ‘phishing’.

Moeilijke procedures?

Er zijn ook methoden ontwikkeld om computers onder Windows XP + USB-stick in één keer te beveiligen. Denk er wel goed over na wát je wilt: je hele (notebook)-pc beveiligen, zodat ook bij diefstal geen gegevens kunnen worden gelezen. Of die geheime data op je USB-stick veiligstellen?

Ik beschrijf de eerstgenoemde werkwijze. Daartoe moeten we ervoor zorgen dat de pc alleen opstart van een extern besturingssysteem, bijvoorbeeld op een USB-stick, inderdaad. Dit kan onder Linux en Windows XP. Het verdient aanbeveling voor alle zekerheid niet alleen te vertrouwen op de stick, maar ook een identieke opstart-CD/DVD te maken als backup. Hierbij dient ook nog versleuteling met TrueCrypt toegepast te worden en zo is een nagenoeg onkraakbaar systeem in elkaar te knutselen. Let er wel op dat de BIOS moet toestaan dat vanaf een USB-poort geboot kan worden.

Of deze mogelijkheid eveneens onder Windows Vista beschikbaar is, weet ik niet. Tot voor kort in ieder geval niet. Een andere manier van beveiligen zou kunnen zijn met virtualisatie met een TrueCrypt-volume waarin een Virtual-Machine geïnstalleerd wordt. Dan booten vanuit deze versleutelde virtuele machine. Wel erop toezien dat geheugenswapping door de VM uitgezet wordt. Tenslotte zijn er nog systemen waarmee beveiliging-op-afstand kan worden gerealiseerd. Die systemen gaan ervan uit dat een computer of geheugendrager contact zal (moeten) zoeken met inter-net en dat dan verificatie zal volgen. Indien niet aan de voorwaarden voldaan wordt, kan zelfs de hele computer onbruikbaar gemaakt worden.

Interessante beschrijving van unieke beveiliging van USB-sticks

Stel: je wilt USB-sticks (met data) afgeven of uitreiken aan mensen die weinig of geen computerkennis hebben. De USB-sticks mogen echter uitsluitend in de handen komen van degenen aan wie ze zijn gegeven. Kopiëren van de sticks moet 'onmogelijk' zijn. Dit kun je doen door het unieke formatteringsnummer van de stick (al dan niet in combinatie met de fabrikant-ID) op te nemen in de encryptie. Op <http://www.meikel.com/blog/2007/11/02/a-simple-copy-protection-for-usb-sticks/> beschrijft Meikel Weber de procedure, maar niet in detail.

FreeOTFE en Access Manager

De freeware FreeOTFE (<http://www.freeotfe.org/>) is een encryptie-programma dat naast Windows (incl. Vista) ook in een Linux- en in een PDA-versie beschikbaar is. OTFE staat voor: 'on the fly encryption'. Sinds december 2007 is release 3.0 te downloaden. Met FreeOTFE kan men 'virtuele disks' aanmaken, die volledig versleuteld zijn. Ook kunnen 'onzichtbare' volumes gemaakt worden en dat kan soms ook 'best handig' zijn. Het is ideaal voor USB-gebruik, zo zegt maakster Sarah Dean. Op de site staat ook een uitgebreide (Engelstalige) handleiding.

Van www.accessmanager.co.uk is een wachtwoordbeheerprogramma gratis te downloaden.

Speciaal gebruik als wachtwoordsafe ledere computergebruiker heeft wachtwoorden en andere identificatiemiddelen (rekeningnummers, creditcardnummers) nodig. En het komt voor dat je zo'n wachtwoord vergeet.

Soms kunnen ze worden opgediept uit laden, kastjes of mappen. Als je een nieuwe computer in gebruik neemt, staan daar de vereiste gegevens niet op en dat betekent: wachtwoord zien te achterhalen of een nieuw wachtwoord aanvragen, meestal geen leuke hobby.

Wat is dan een oplossing?

Zet al je wachtwoorden, identificatiegegevens op een USB-stick, CF- of SD-card (enz.) en beveilig die.

- SafeHouse is één van bedrijven die deze oplossing aanbiedt: <http://www.safehousesoftware.com/>. Maar er zijn uiteraard vele mogelijkheden, ook met open-source, zoals TrueCrypt. Ook PGP mag niet ontbreken in de lijst van (gratis) beveiligingsmiddelen.
- Met de vele (Java) *Password-manager*-programma's kunnen ook 'gewone' USB-sticks beschermd worden.
- Voor het genereren van zeer veilige wachtwoorden kan Free Random Password Generator 1.3 (www.freerandompasswordgenerator.com/) gebruikt worden. SoftwareBus-auteur Ruud Uphoff onderschrijft het belang van 'random' wachtwoorden.
- Ook met *Turbo Passwords* (PC en Palm), *Password Safe* en *True Crypt* zou dit kunnen.

In dit verband kwam ik het gebruik van ikoontjes of pictogrammen tegen. Het aanklikken daarvan roept een (onzichtbaar) wachtwoord op.

Wachtwoorden onthouden

Wachtwoorden of wachtwoordzinnen moeten zo min mogelijk aanknopingspunten bieden. Maar het onthouden van een willekeurige reeks cijfers en letters is voor de meeste mensen bijna onmogelijk. Met *AccessManager* kunt u al uw wachtwoorden beheren. Denk ook aan manieren om een wachtwoord te maken en te onthouden, zonder het te hoeven opschrijven.

1. Gebruik een toetsenbordcombinatie, maar niet QWERTY of zoiets doorzichtigs. THMVHI (diagonaal kruis op toetsenbord) is al veel moeilijker te ontcijferen.
2. Een variant is: Neem een naam en pak het toetsenbordteken ernaast, erboven (rechts) of eronder (links). Henk wordt dan: Jrml. Of Bskn.
3. Neem niet een compleet leesbaar geboortjaar of datum op in het wachtwoord, maar vlecht de cijfers door uw wachtwoord. pietje + 1968 wordt dan p1i9e6t8je en zet eventueel het geboortjaar achterstevoren. pi8e6t9j1e. Bij het invoeren eerst het woord intypen en dan de cijfers ertussen zetten. En natuurlijk kunt u het deel 19 weglaten, als u zeker weet dat uw geboortjaar in de vorige eeuw viel. Of vervlecht twee namen: kgauruesl.
4. Gebruik bijvoorbeeld de Romeinse cijfers om een getal te coderen, maar ook weer: niet te opzichtig. Combineer dan bijvoorbeeld. Neem 1958 en maak daarvan 1IX&L8.
5. Gebruik oude huisnummers, oude telefoonnummers of oude autokentekens. Als u het maar kunt onthouden.
6. Stel bijzondere tekens gelijk aan een letter waar ze op lijken: Als het is toegestaan, zet dan: ! = 1; @ = a; \$ = s; \ / = V; & = E.
7. Alleen voor de echte computerfreak: Gebruik ASCII-getallen (decimaal of hexadecimaal) om een letter te beschrijven: 054 staat voor cijfer 6, 4A is J, 6A is j (106 decimaal).
8. Gebruik een rekensommetje om te coderen. Is uw geboortedatum 12 maart, maak er dan $12 \times 3 = 36$ van. Of $12 + 3 = 15$. Is uw huisnummer 214, trek er dan 111 van af: 103. Of tel huisnummer en verjaardag van uw jongste zoon erbij op: $37 + 612 = 649$.
9. Gebruik combinaties van bovengenoemde oefjes.

Extreem

Wie erg paranoïde is, of in een organisatie met de grootste beveiliging werkt, kan software installeren die elke handeling op de pc registreert. Er is ook een tussenstukje voor de toetsenbordverbinding op de markt, de *Key Katcher*, die

alle toetsaanslagen in een flash-geheugen vastlegt. De capaciteit kan gaan tot 4 MB, dat zijn flink wat toetsaanslagen! Een variant is de *KeyCarbon*, een USB-stick die toetsenbordaanslagen vastlegt, maar niet in de toetsenbordverbinding is opgenomen. De geheugen-capaciteit is 'slechts' 512 kB, goed voor 480 duizend aanslagen. Voor Windows, Linux en MacOS.

Een andere 'gimmick' is de USB-poortbeveiliging. Het is een stopje dat de USB-poort fysiek afsluit en dat alleen met een speciaal 'sleuteltje' (in de vorm van een USB-stick) verwijderd kan worden. Voor 8 US\$ kun je een 'sleutel' met vier slotjes kopen. Er zit dus geen stukje elektronica in.

Samenvattend

In de eerste plaats dient de gebruiker zich af te vragen: Wat zijn de risico's? Er zijn verschillen tussen een databestand van de AIVD en de ledenlijst van de plaatselijke carnavalsvereniging. En onder welke omstandigheden worden de data gebruikt en bewaard? Uitsluitend thuis, op school of onderweg? Welke eventuele andere gebruikers moeten in het risico worden meegenomen? En natuurlijk, daaraan gerelateerd: Hoever wilt u gaan met uw beveiliging? Bent u bang dat een gespecialiseerde decoderingsafdeling van een geheime dienst of een hackersclub op uw versleutelde data uit zijn? Of dat een toevallige passant snel in uw gegevens wil neuzen, door bijv. op zijn USB-stick, MP3-speler of iPod even een kopietje te trekken.

Uit de Baak geklapt

Ruud Uphoff

Als je voor DOSgg VraagBaak speelt of voor hcc!vraagbaak, komen er wel eens zaken op je af die je typisch hardlopers kunt noemen. Kleine problemen die veel voorkomen en waar mensen helemaal dol van worden, maar simpel te verhelpen zijn. Alleen moet iemand even vertellen hoe.

AVG in de fout (Vista en XP)

Zomaar ineens komen er drie personen in een week met hetzelfde probleem. Ze kunnen vanuit Internet Explorer niets meer printen. Een printvoorbeeld wil wel, er gaat absoluut niets naar de printer toe. Op die systemen moet dan absoluut de beroemde 'gemeenschappelijke variabele' te vinden zijn. En die bleek er ook te zijn, namelijk de populaire AV-software AVG van Grisoft. AVG verwijderen loste het probleem op, maar ik was niet geheel tevreden, want op een van mijn systemen draait ook AVG. Daarom iemand telefonisch dat ding opnieuw laten installeren en jawel, daar kwam een verschil met het systeem van ondergetekende. Bij AVG versie 8 zit een 'Security Toolbar' en die bleek de dader. Verwijderen daarvan loste het probleem bij allen op.

Windows kan het bestand http://xxx ..... niet vinden (Firefox)

Een snelkoppeling naar website aangeklikt en dan verschijnt een venstertje met een vreemde foutmelding: de URL wordt als een bestand gezien en Windows kan dan het bestand `http://www.dosgg.nl` niet vinden? Dat dankt je de

koekoek, want het is geen bestand. In-tussen verschijnt gewoon de gevraagde URL in de browser dus een ramp is er kennelijk niet. Die browser bleek in alle gevallen Firefox te zijn.

Wie die melding regelmatig krijgt moet even iets uit het register slopen dat nagenoeg geen dienst doet. Het gaat om deze sleutels:

```
HKEY_CLASSES_ROOT\FirefoxHTML\
shell\open\ddeexec
HKEY_CLASSES_ROOT\FirefoxURL\
shell\open\ddeexec
HKEY_CLASSES_ROOT\https\shell\
open\ddeexec
```

Van al deze drie moet je de subkey 'ddeexec' wissen en dan ben je het verschijnsel kwijt. Een reboot is niet nodig, maar wel moet je dit mogelijk herhalen na een update van Firefox.

Al meer dan twee jaar en nog steeds: kan geen mail verzenden

Deze vraag blijft komen en dat zal wel nooit beter worden tot die club van Microsoft ooit gaat snappen dat mail verzenden niets te maken heeft met een e-mail-account. Ook alle ISP's blijven hardnekkig onjuiste informatie geven, alsof hun e-mail-account voor eeuwig uniek zal zijn op het systeem van hun klanten.

Het probleem ontstaat telkens als iemand naar een andere ISP over gaat, maar met behoud van adressen zoals het emailadres bij hccnet. In Outlook Express gaan we

naar Extra → Opties → Accounts. We dubbelklikken daar op het account dat het probleem geeft en gaan daar naar tabblad servers. Daar staat helaas nog steeds een regel 'Uitgaande e-mail (SMTP)' en die heeft niets met dat account te maken. Wat je daar moet invullen is de SMTP-server van je ISP, degene die je met internet heeft verbonden. Dus niet smtp.hccnet.nl, tenzij je nog inbelt met modem of ISDN.

Voor Windows Mail onder Vista of voor Windows Live Mail ziet alles er ongeveer net zo uit. In Thunderbird heeft men wel hersentjes gebruikt. Daar wordt normaliter maar één smtp-server opgegeven.

Voor wie hierover meer wil weten: POP3 is vergelijkbaar met je brievenbus waardoor dagelijks de krant op de mat ploft of dat ding in de hal van de flat of nog duidelijker de postbus op het postkantoor. Een kastje dus waarvan jij alleen de sleutels hebt. Dat kastje op internet is een POP3-box en de sleutel heet dan wachtwoord. Als je ergens ter wereld internet op kunt, doet er niet toe waar en bij welke ISP, kun je mail ophalen van je POP3-box, als je maar de gebruikersnaam en het wachtwoord weet. Om mail te versturen heb je geen account nodig. Je hoeft geen adres te hebben. Je gooit je brief gewoon in de brievenbus op de hoek. Alleen staat een ISP niet toe dat je zijn brievenbus gebruikt als je bij een andere ISP internet op bent.

Ik krijg berichten onbestelbaar terug die ik nooit heb verzonden

Ja, dat zal best. Als ik een brief schrijf aan een adres dat niet bestaat en jouw huisadres achterop de brief zet, krijg jij

die rommel retour. Wat wilde je daar tegen doen? Ook bij e-mail kun je daar niets tegen doen. Weggooien en doorgaan met leven. Beter is er niet en niemand kan iets voor je doen! Zie ook het volgende.

Mijn ISP geeft mijn mailadres aan derden door, want ik krijg spam op mijn nieuw e-mailadres

Dat doet ie echt niet. Dat zou vroeg of laat uitlekken en dan heeft ie een vreselijk probleem. Je bent slachtoffer van een spam-robot. Een heleboel Nederlandse namen zijn gewoon bekend. Ook namen die we niet elke dag horen. Dan pakt zo'n machine een willekeurige ISP en begint gewoon pogingen te doen. Zeker weten dat ik mail kan afleveren als ik dat doe aan a.jansen@provider.xyz, b.jansen@provider.xyz enz. tot en met z.jansen@provider.xyz. Misschien dat het er maar een of twee zijn, maar zo komen we aan een lijst met bestaande adressen. Sommige ISP's blokkeren dat door na drie opeenvolgende niet bestaande adressen de verbinding te verbreken en het IP-adres van de afzender op een zwarte lijst te zetten.

Er zijn helaas echter ook ISP's die controleren of het adres van een afzender wel bestaat. Waarom helaas? Dit dwingt spammers een bestaand adres als afzender te gebruiken. Met het hiervoor genoemde probleem als resultaat.

Ik werk onder Vista met een beperkt account. Een programma werkt niet omdat het niet naar een bestand in een ander account kan schrijven

En de leverancier houdt vol dat dit een bug in Windows Vista is. Wel, die leverancier heeft ongelijk, maar het is wel

heel begrijpelijk dat ie dat denkt, want Microsoft heeft iets onbegrijpelijks uitgehaald waar ik geen goed woord voor over heb. Het betreft deze sleutel in het register:

```
HKCU\Software\Microsoft\Windows\
CurrentVersion\Explorer\ShellFolders
```

Normaliter staan onder deze sleutel de diverse mappen van een gebruiker. Als echter een profiel is aangemaakt en vervolgens gekopieerd naar andere gebruikers, werkt Vista deze registersleutel niet bij. Ik ben van mening dat dit gewoon een kapitale fout in Vista is, maar Microsoft heeft in deze zelfde sleutel een commentaar staan, met de waarschuwing 'm niet te gebruiken.

Wel, een blunder blijft een blunder, ook als ie 'by design' is. Je kunt het beste even zelf het register aanpassen. Doe als volgt:

- Ga naar de hierboven genoemde sleutel. Klik er op met de rechter muisknop en kies 'Exporteren'. Sla de sleutel op als een *.REG bestand.
- Sluit regedit af
- Klik met de rechter muisknop op het opgeslagen bestand en kies 'bewerken'
- In het kladblok, gebruik zoeken en vervangen om de verkeerde gebruikersnaam door de goede te vervangen.
- Sluit het kladblok af en dubbelklik het bestand om het aan het register toe te voegen.

Werk nauwkeurig en zonder haast! Een beschadigd register kan fataal zijn.

Internet Explorer is van het bureaublad verdwenen. Hoe krijg ik die terug?

Zoekend op Google weet iedereen te vertellen hoe ik die kan terugzetten onder 'Bureaublad pictogrammen' maar dat was me bekend. De bedoelde optie is er echter niet meer.

Formeel juist antwoord: *Dat behoort niet teruggezet te worden.* In plaats daarvan, kopieer de snelkoppeling 'Internet' uit het startmenu naar het bureaublad. Die in het menu nieuwe stijl, wel te verstaan. Ook daar zit in het afrolmenu een optie om de eigenschappen van de browser te openen. Voor zover dat het onder Windows XP en Vista verschillend (niet) goed werkt voor Firefox. Het origineel is gemakkelijk terug te zetten in het geheugen, maar de registerwaarde hier publiceren om je die te laten overtypen wordt een puinhoop. Het is namelijk een lange cryptische reeks letters en cijfers en elke typefout is fataal.

Onze website is in beweging en ik weet niet hoe een en ander zal werken bij het verschijnen van deze SoftwareBus. Daarom tijdelijk op een andere plaats dan je gewend bent:

<http://home.ruphoff.net/IECL.ZIP>

Pak het *.reg-bestandje uit en voeg het aan het register toe, voor elke gebruiker afzonderlijk.

Help, de taakbalk staat niet meer onderaan, maar links op het scherm

Ha, dat is geen probleem. Gewoon even terugzetten. Maar dan wel even heel onnatuurlijk precies doen wat ik nu vertel. Klik met de linker muisknop op een lege plek op de taakbalk en blijf de linker

muisknop ingedrukt houden. Beweeg nu de muispijl naar de onderkant van het scherm. Alleen naar de muispijl en niet naar die taakbalk kijken. Als muispijl beneden is aangekomen staat ook de taakbalk weer op zijn plaats.

Kan geen taak plannen in Windows Vista

Dat is een probleem dat voorkomt in de versies Basic en Home Ultimate. Als iemand met een beperkt account een taak wil laten uitvoeren, bijvoorbeeld een back-up van zijn e-mail maken, dan verschijnt bij het opslaan van de taak de mededeling dat de gebruikers het recht 'uitvoeren als batchtaak' moet worden verleend. Dat kan alleen de administrator. Die gaat naar Configuratiescherm → Systeembeheer → Lokaal beveiligingsbeleid om daar de gebruiker dat recht te verlenen. Echter, de versies 'Home' hebben die mogelijkheid niet en een beperkte gebruiker kan domweg geen taak plannen. Het lijkt absurd, omdat deze aap pas uit de mouw komt als de taak volledig is geconfigureerd en alleen nog maar moet worden opgeslagen.

De enige oplossing is de taak vanuit een beheersaccount te laten draaien. Een taak onder een beheersaccount heeft leestoegang tot de mappen van elke gebruiker.

Ga niet voor het gemak zelf met een beheersaccount werken!

Problemen na vervanging van de netwerkkaart

Het kan niet vaak genoeg verteld worden. Als hardware permanent moet worden verwijderd, moeten altijd eerst de stuurprogramma's worden verwijderd.

Dan pas wordt het systeem uitgeschakeld en de hardware verwijderd. Dat geldt voor alle apparaten, ook USB en ook een muis of een toetsenbord.

Iemand had zijn defecte netwerkkaart vervangen maar de machine bleef zeuren over een IP-conflict. Logisch, want het IP-adres was reeds toegekend aan de oude kaart en die was in de optiek van Windows alleen maar tijdelijk uit het systeem.

Zulke problemen zijn gemakkelijk op te lossen door naar een opdrachtprompt te gaan en daar navolgende commando's te geven.

```
set devmgr_show_nonpresent_devices=1
start devmgmt.msc
```

Hierdoor wordt apparaatbeheer opgestart in speciale werkwijze. In apparaatbeheer kies je dan in de menubalk voor Beeld → Verborgen apparaten weergeven. Dan wordt het betreffende apparaat wel zichtbaar en kun je het verwijderen.

In Windows Vista moeten de opdracht-prompt wel met beheersrechten worden gestart.

Mijn mail komt onbestelbaar retour met iets van 'blacklisted' of zo

Wat er aan de hand is, hangt af van wie precies de mail heeft geweigerd. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, want ISP's lijken het vierkant te vertikken begrijpelijke foutmeldingen te geven. Er zijn diverse variaties, maar ik geef hier de meest voor komende twee oorzaken. Jouw systeem is besmet met een virus en je ISP heeft dat ontdekt. Hij weigert jouw mail, tot je systeem weer schoon is. Dat is de eerste. Deze situatie komt niet veel meer voor.

Iemand heeft spam kunnen verzenden via de mailserver van je ISP en daardoor staat de mailserver van je ISP op een zwarte lijst. Berucht waren het afgelopen jaar Orange en Gmail. De tweede.

Een VraagBaak om hulp vragen heeft alleen zin als je de volledige kennisgeving meestuurt, inclusief alle bijlagen. Dit laatste wordt vaak niet begrepen. Be-doeld is dat het hele bericht bij de VraagBaak moet komen alsof die het zelf heeft ontvangen. Dat bereik je door het bericht als bijlage door te sturen. Aan een beantwoording of doorsturen heeft niemand iets. In Outlook Express of Windows (Live) Mail, dus in het menu, kiezen voor 'doorsturen als bijlage'.

Als ik het systeem opstart, opent zich de Verkenner

Dat wordt veroorzaakt door een fout in het register. Ga naar deze sleutel:

`HKEY_CLASSES_ROOT\Directory\shell`

In het rechter venster hoort alleen deze waarde te staan:

(Standaard) `REG_SZ none`

Wis eenvoudig alle variabelen waardoor (Standaard) vanzelf nieuw wordt aangemaakt. Dubbelklik op de waarde en vul in `none`, waarna het systeem opnieuw moet worden gestart.

Als ik de DVD GigaHits van de DOSgg plaats zie ik alleen rommel

Het kladblok opent en laat een hoop onbegrijpelijke rommel zien. Dat komt door een fout in je systeem, die ook gemakkelijk te corrigeren is, maar wel precies doen zoals hier staat:

- Klik met de rechter muisknop op het bureaublad en kies 'Nieuw' → 'Tekst-document'
- Wijzig de naam van het nieuwe bestand in `temp.html` (negeer de waarschuwing: ja, toch wijzigen)
- Klik met de rechter muisknop op het aangemaakte bestand en kies 'Openen met' → 'Programma kiezen'
- Als je favoriete browser niet in de lijst staat, blader er dan naartoe. En kies die. Normaliter staat IE wel in de lijst, zo niet, dan moet je naar 'Program Files' → 'Internet Explorer' → 'Iexplore.exe'
- Zet nu het vinkje aan bij 'Dit type bestand altijd met dit programma openen'
- Klik OK, sluit de browser en verwijder het aangemaakte bestand.

Start de DVD, die nu zal starten zoals het hoort.

● Fototip van Henk Rieke

Door een ongelukje had ik een aantal foto's op de opslagkaart in de camera gewist. De pc-winkel kon mij niet helpen, "Weg is weg," was het antwoord. Toen ben ik zelf op zoek gegaan en vond via het PCM-tijdschrift *Foto magazine.info* een artikeltje over bestanden terughalen. Na downloaden en installeren werkte het prima, alle foto's zijn terug van weggeweest. Ik denk dat er meer mensen zijn die hier plezier van kunnen beleven, Het adres waar ik alles op vond is www.pcinspector.de. Via filerecover download is een en ander te realiseren.

Handiger toetsenbordconfiguratie in Windows Vista

Ruud Uphoff

Nederlanders zijn niet gierig. Als je kunt aantonen buitengewoon hulpbehoevend te zijn, willen we best diep in de buidel tasten, maar we moeten niets hebben van verspilling, want we zijn ook zuinig. Echt, de grotten van Han zijn niet door de natuur ontstaan. “Daar was een Hollander een dubbeltje verloren,” aldus een van mijn Vlaamse vrienden, en die kunnen het weten. Om een lang verhaal kort te maken: € 30,- betalen voor een Nederlands toetsenbord als je voor de helft van dat bedrag een Amerikaans geval hebt? We vertikken het. Want je kunt alles prima doen door als stuurprogramma VS Internationaal te kiezen.

Het probleem tot nu

In Word had ik dan nogal eens ruzie met de spellingcontrole, die ongevraagd overging op Engels als ik met een Nederlands document bezig was. Daarover klagen was niet echt netjes, want naast de klok stond meestal EN aangegeven. Ik misbruikte namelijk de taalinstelling om van toetsenbord te wisselen. Een aanhalingsteken dat niet verschijnt of dat ongevraagd twee puntjes boven een klinker zet, is

hinderlijk, dus dat VS internationaal toetsenbord werd alleen even ingeschakeld als dat nodig was.

Nu zullen oude rotten roepen dat ik daarvoor niet van taal hoeft te wisselen. Klopt helemaal, maar dan kan ik niet zien welk toetsenbord actief is. En daar zit nu het kleine verschil, want in Windows Vista kan dat wel.

Een ander vlaggetje op een ander toetsenbord

Juist ja. Open de eigenschappen van het toetsenbord (Configuratiescherm, Landinstellingen) en klik daar op ‘Toetsenborden wijzigen’. Selecteer één voor één de toetsenborden en klik op de knop ‘Eigenschappen’. Kies dan ‘Ander pictogram’ om een voor dat toetsenbord representatief vlaggetje eraan te hangen.

Mijn taal blijft voortaan NL. Ik heb CTRL-Shift ingesteld om alleen van toetsenbord te wisselen. Voor het eerst in alle jaren blijft de spellingcontrole zoals ik dat wens.

Vraag van de redactie: Spraakherkenning?

Wie van de lezers heeft ervaring met pc-gebruik en *spraakherkenning*, m.n. onder Windows Vista? Wij zouden graag een artikel hierover willen publiceren, al dan niet samen met het onderwerp *text-to-speech*.

Ervaring van een VraagBaak

Henk van Andel

Vorige maand gebeurde me iets onverwachts. Ik kreeg een mailtje, niet direct van een 'gedupeerde', maar van de helpdesk van een andere HCC-groepering. Zij hadden een lid bij wie zijn DOSgg *GigaHits* niet wilde opstarten en ze waren er niet uitgekomen. Ook niet met behulp van een programma om via internet de pc van het lid over te nemen. Dus vonden zij het tijd om het verder aan de VraagBaak van de DOSgg over te laten en zo kwamen ze bij mij terecht.

In zo'n geval heb ik het liefst eerst telefonisch contact met de persoon met het probleem. Er moest namelijk iets bijzonders zijn, anders was men er vast wel eerder uitgekomen.

De naam en het e-mail-adres van het lid stond in de e-mail en zijn telefoonnummer had ik snel gevonden via de DOSgg-ledenlijst. Dus belde ik meteen. En kreeg eerst een beschrijving van het probleem. Nee, de *GigaHits* startte niet op. Er kwam altijd een raar scherm met allemaal vreemde tekst. En het was altijd goed gegaan. En meneer had niets gewijzigd.

Het kan altijd gebeuren dat een *GigaHits* om wat voor reden dan ook niet wil starten. Dat kan een persfoutje zijn. Ook dat kan heel subtiel zijn, soms werkt een disc bij de één wel, maar bij de ander niet, met name als zowel de disc als de DVD-drive net buiten de specificaties vallen. Maar in dat soort gevallen krijg

je een melding dat de disc niet benaderd kan worden.

Dat 'rare scherm' intrigeerde me dus. Ik vroeg het lid om me een screenshot op te sturen. Dat kwam snel en ik stelde vast dat het een scherm van Windows Kladblok was met daarin zichtbaar de HTML-code waarmee de *GigaHits* wordt opgestart.

De *GigaHits* kan op diverse manieren opgestart worden. Dat zie je niet, omdat de *GigaHits*, als alles goed gaat, onder Windows automatisch opstart. Ik vroeg het lid om een HTML-bestand verderop in de structuur van de *GigaHits* dubbel aan te klikken en dus op te starten. Resultaat: weer een Kladblok scherm met de broncode van het aangeklikte HTML-bestand.

Toen ging mij een licht op. Kennelijk startte bij deze meneer het Windows Kladblok op, als hij een HTML-bestand wilde opstarten. Normaal is, dat je standaardbrowser dan start en de HTML-code uitvoert. Bij de meeste mensen is dat Internet Explorer of Firefox. Bij de installatie van dit soort programma's stellen deze de nodige koppelingen zelf in, al dan niet na de gebruiker netjes gevraagd te hebben of hij daarmee akkoord gaat. Ik heb deze meneer toen gevraagd zijn Windows Explorer op te starten om de koppeling met HTML-bestanden weer in orde te maken. Dat doe je door bovenin de menubalk van de Explorer (Verkenner) de opties Extra/Mapopties/Bestands-

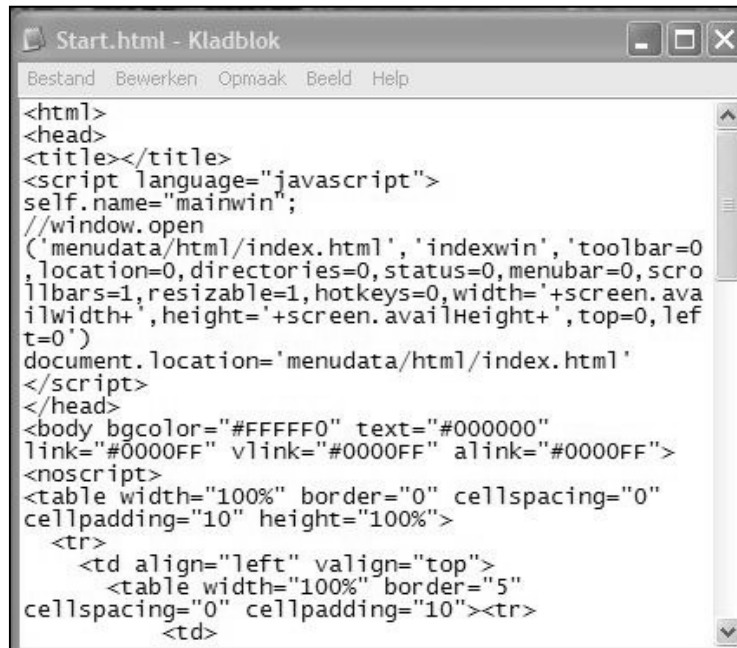
typen te selecteren; kies vervolgens onder Extensies een HTML-bestand en klik daarop de knop Wijzigen. Wellicht beveelt Windows dan al aan om de Internet Explorer of (indien geïnstalleerd) Firefox te kiezen. En klaar is Kees.

Dit loste zijn probleem op.

Natuurlijk bleef die meneer met een aantal puzzels zitten, want hij had niets gewijzigd.

Nou ja, ik heb hem maar niet verteld dat

ik dat niet echt kon geloven. Maar bewust zal hij het niet gedaan hebben. Om een HTML-bestand aan het Kladblok te koppelen moet je het Kladblok kunnen vinden. En dat zit diep verborgen in het Windowsstelsel. Voor de echt nieuwsgierigen


```

Start.html - Kladblok
Bestand  Bewerken  Opmaak  Beeld  Help
<html>
<head>
<title></title>
<script language="javascript">
self.name="mainwin";
//window.open
('menudata/html/index.html','indexwin','toolbar=0
,location=0,directories=0,status=0,menubar=0,scro
llbars=1,resizable=1,hotkeys=0,width='+screen.ava
ilwidth+',height='+screen.availHeight+',top=0,lef
t=0')
document.location='menudata/html/index.html'
</script>
</head>
<body bgcolor="#FFFFFF" text="#000000"
link="#0000FF" vlink="#0000FF" alink="#0000FF">
<noscript>
<table width="100%" border="0" cellspacing="0"
cellpadding="10" height="100%">
<tr>
<td align="left" valign="top">
<table width="100%" border="5"
cellspacing="0" cellpadding="10"><tr>
<td>

```

in: C:\Windows\System32\dllcache\notepad.exe.

Noot van de redactie: Lees ook het artikel *Uit de Baak geklapt* op blz.24 in dit nummer.

Fietsendiefstal wel geregistreerd

Ernst Roelofs schreef in zijn bijdrage 'Controlledwang' (*SoftwareBus* 2008 nr.3) dat de overheid wel enorme bergen informatie van afgetapte telefoon- en internetverbindingen blijkt te verwerken, maar dat de burger meer geholpen zou zijn met een goede registratie van fietsendiefstallen. Hierop reageerden enkele lezers.

Het register gestolen fietsen is er nou juist WEL!, schrijft Rein Schipper. En wel hier: <http://www.rdw.nl/nl/voertuigeigenaar/fiets/> en hier:

http://www.rdw.nl/nl/voertuigeigenaar/fiets/informatie_over_het_fietsdiefstalregister.htm en hier het eigenlijke register: <https://www.rdw.nl/fdr/Paginas/Default.aspx>.

Altijd goed om ter aanvulling even te vermelden en niet alleen voor Ernst.

Vriendelijk dank voor de reacties! Ernst meldt dat hij er meteen is gaan kijken en zegt: "Volgens mijn fietsmaker was het zo dat in Maastricht gestolen fietsen die in Sittard opduiken daar gewoon verkocht mochten worden en dan zelfs verzekerd konden worden, omdat ook de verzekeringsmaatschappijen hier amper aandacht zouden besteden; zo'n fiets niet controleren."

Nederlandstalige links over Geschiedenis

Er zijn miljoenen links naar sites die de geschiedenis als thema hebben.

In de opsomming hebben we zoveel mogelijk algemene geschiedenis, vooral ‘vaderlandse geschiedenis’, aan bod laten komen.

Regiogeschiedenis of de geschiedenis van thema’s en perioden hebben we er zoveel mogelijk uit gelaten. Ook echte onderwijssites hebben we merendeels

niet meegenomen.

Voor wie niet alle portals kent, is het misschien interessant te weten dat de lijst slechts een verzamelpunt is. Dus wie iets wil weten over andere onderwerpen, kan in een portaal zoeken naar andere links.

Veel links verwijzen naar rijk geïllustreerde sites, soms zelfs met filmpjes.

Portalen:

<http://geschiedenis.startpagina.nl/> en ook
<http://geschiedenis-nederland.startpagina.nl/>
<http://geschiedenis-in-kaart.startpagina.nl/>
<http://cartografie.startpagina.nl/>
<http://geschiedenis.linkpaginas.nl/>
<http://geschiedenis.startkabel.nl/>
<http://geschiedenis.beginthier.nl/>
<http://geschiedenis.boogolinks.nl/>
<http://geschiedenis.verzamelgids.nl/>
<http://geschiedenis.openstart.nl/>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Portaal:Geschiedenis>

<http://entoen.nu/>
<http://www.anno.nl/>
<http://www.inghist.nl/>
<http://www.geschiedenis.nl/>
<http://www.studybuddy.nl/>
<http://geschiedenis.vpro.nl/>
<http://www.ru.nl/ahc/vg/>
<http://www.nationaalarchief.nl/>
<http://www.minbuza.nl/history/>
<http://www.histotheek.nl/>
<http://histoforum.digischool.nl/>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis>

http://nl.wikibooks.org/wiki/Nederlandse_geschiedenis

http://nl.wikisource.org/wiki/Categorie:Geschiedenis_van_Nederland

<http://www.digitaleatlasgeschiedenis.nl/> <http://www.geschiedenis.weblinker.nl/>

<http://www.20eeuwennederland.nl/periodes/> = <http://www.verreveren.nl/>

<http://www.verschoornet.nl/geschiedenisnet/GSKfrm.html>

<http://www.absolutefacts.nl/geschiedenis/index.htm>

<http://www.europasite.net/geschiedenisindex.htm>

<http://www.cultuurwijzer.nl/www.cultuurwijs.nl/nwc.rijksmuseumamsterdam/cultuurwijs.nl/i000084.html> (kort: <http://tinyurl.com/2dx8gx>)

<http://www.allesopeenrij.nl/index.html> (klink links op Geschiedenis (of kort:

<http://tinyurl.com/ywtjpt>)

<http://home.zonnet.nl/d.van.duijvenbode/geschnl.htm>

<http://www.engelfriet.net/Alie/vaderland.htm>

Over de commerciële definities van veiligheid en privacy

Ruud Uphoff

Gelukkig, zo dacht ik bij het lezen van *SoftwareBus 2008 3*, zijn er toch nog hier en daar mensen die zich er druk om maken. Niet dat het helpt, maar het is wel prettig te ontdekken dat ik geen spoken zie. Ik bedoel dan het artikel van Ernst Roelofs getiteld 'Controledwang'.

Maar Ernst heeft het alleen over de grote boze overheid. Groot en boos, dat wel, maar dan toch nog onder controle van de wet, tot stand gebracht onder toezicht van het door ons gekozen parlement. Welke waarde we daar dan ook aan mogen hechten, er is tenminste nog iets.

Heel anders ligt dat voor de wereldwijd getolereerde marketingmaffia. Internet is een prachtig hulpmiddel bij marketing waarbij gezeur over privacy economische belangen in de weg staat. Steeds meer horen we het bedrieglijke argument dat er toch *echt* geen informatie wordt verzameld die naar onze persoon te herleiden is. Daarbij wordt gemakshalve 'vergeten' dat een IP-adres in dit tijdperk van breedband even persoonlijk is als een autokenteken. Gemakkelijk voor wie dat wil. En dat gemak is niet alleen voorbehouden aan de overheid, maar ook criminelen genieten dat voorrecht en wel zonder hinderlijke regeltjes.

Daarbij, er bestaat geen onbelangrijke informatie. Zelfs de kleur van je sokken is een deel van je identiteit, ook als is het dan maar een heel klein deeltje.

Maar alle informatie die over iemand kan worden verzameld, is een deel van een legpuzzel. Ook zonder IP-adres komt die puzzel een keer af, als iemand maar vaak genoeg gebruik maakt van internet. Ons gedrag is even persoonlijk als onze vingerafdruk.

Daarbij schijnt niemand te beseffen hoezeer die modekreet "ik heb niets te verbergen" de allergrootste onzin is. Er zijn heel veel zaken waar ieder, al naar geloofsovertuiging, politieke opvattingen, etc., totaal verschillend over denkt.

Zoekmachines

Gezocht naar DOSgg met Google. Klik op de link en we komen perfect op de website van de DOSgg. Maar er is toch, naar ik hoop, niemand die dacht dat er verder niets gebeurde? Die link naar de DOSgg heeft in Google een unieke identifier en toen er op werd geklikt, werd eerst even een scriptje uitgevoerd dat deze belangstelling registreerde. Maar er is nog meer winst te behalen voor de marketing. Een voorziening als Google Toolbar is echt niet alleen maar om klanten naar Google te trekken. Andere zoekmachines zoals Windows Live, MSN, YaHoo, etc., bieden ook zo'n speeltje aan. En bleef het maar bij aanbieden. Er zijn agressieve methoden om die troep ook ongevraagd op je systeem te zetten.

Wie de nieuwste versie van Java installeert, moet wel even opletten dat ie die Google toolbar er niet tegen wil en dank

bij krijgt. Hetzelfde kan gebeuren tijdens het downloaden van een van de producten van Adobe.

Advertentieservers

Op websites staan advertenties en die hebben niet noodzakelijk iets te maken met het thema van die site. Die advertenties leveren geld op. Vroeger regelmatig, tegenwoordig veel minder, zagen we in kranten en tijdschriften advertenties met een bonnetje dat dan moest worden uitgeknipt om een voordelige bestelling te doen. Op dat bonnetje stond gegarandeerd ook de informatie uit welke krant of tijdschrift het vodge afkomstig was. Zo kreeg de adverteerder inzicht in de mate waarin de advertentie effect had. Dat 'ie tevens te weten kwam welke krant de klant las of van welke omroep hij lid was, dat had totaal geen belang. Miljoenen bonnetjes verzamelen en iemand achter een bureau zetten om uit die bonnetjes persoonlijke informatie te halen? Volkomen absurde gedachte.

Maar nu staan die advertenties op internet en nu kan er iets mee gebeuren waar een beetje marketing manager helemaal opgewonden van raakt. Er hoeft geen bonnetje uitgeknipt en opgestuurd te worden om te zien hoe effectief een aanbieding is. Die informatie ontstaat vanzelf in het logboekbestand van de server die de advertentie op het scherm zet.

Deze advertentieservers hebben verschillende websites als klant. Het is dan ook wel prettig te weten welke advertentie het meest aansluit bij de interesse van de bezoeker. Heeft hij deze ad-

vertentie al op een andere site gezien? Kortom, er kan veel meer informatie verzameld worden door de bezoeker een etiket op te plakken, een tweede identiteit, die geen last heeft van een moeilijk doend College Persoonsbescherming. Deze extra identiteit is een zogenaamd indirect cookie, waar ik jaren geleden al voor waarschuwde.

Die waarschuwing staat nog als een huis, maar wel neemt de betekenis van dat cookie af voor de adverteerders. Heel veel software blokkeert die dingen. Geen nood, want inmiddels heeft vrijwel iedereen breedbandinternet en een IP-adres is een prima oormerk voor de koe. Intussen zijn bedrijven als WebAds ertoe overgegaan met client side javascript te werken, dat vanaf de advertentieserver komt. Er is nog geen software die dat effectief blokkeert en als dat wel lukt verschijnt in Internet Explorer een foutmelding. Het gele driehoekje links op de statusbalk.

Bezoekters

En dan zijn er de tellers die de eigenaar van een site inzicht moeten geven in het dagelijks aantal bezoekers. Ooit, in de dagen dat ik zelf webmaster van de DOSgg was, heb ik die statistiek zelf geprogrammeerd, hetgeen de garantie inhield dat alle informatie binnen de DOSgg bleef. Dat is arbeidsintensief en dus ligt het voor de hand dat veel instanties het verzamelen van die gegevens uitbesteden aan gespecialiseerde bedrijven. Dat is voor de bezoeker van een site volmaakt onzichtbaar, tot zo'n site een indirect cookie wil plaatsen en Internet Explorer laat weten dat ding te hebben geblokkeerd. Anders merk je er niets

van. Ook de gratis tellers die je als privépersoon aan je website kunt koppelen, pikken een graantje mee in het verzamelen van data.

Het meest alarmerend is het feit dat kampioen dataverzamelaar Google ook dit soort faciliteiten aanbiedt. En die zijn wel zo slim zich niet te verraden door het plaatsen van indirecte cookies. Een site valt pas door de mand bij gebruik van een IP-monitor.

Wat kun je er tegen doen?

Het probleem is hier dat het daadwerkelijk bestrijden van deze praktijken niet in het belang van commercie is, behalve als er iets geleverd kan worden dat zichtbaar effect heeft voor de klant. Zo

zal anti-spyware met veel tamtam alle indirecte cookies rapporteren en vernietigen, zonder te vertellen dat meestal de browser al de mogelijkheid heeft die dingen te blokkeren. En als er software wordt gemaakt die privacy heet te beschermen, moet je goed oppassen dat juist die software je niet ergens anders pakt.

Het eerste pakket dat mij aansprak was Avast! Antivirus. Het is gratis voor thuisgebruik en heeft de mogelijkheid de toegang tot bepaalde domeinen te blokkeren en ondersteunt daarbij jokertekens. Maar dat is dus wel gekoppeld aan een totaalpakket, waar een enthousiast gebruiker van AVG echt niet aan zal willen.

Choose your filtering level

- High Protects against all adult-related sites, illegal activity, social networking sites, video sharing sites, and general time-wasters. 27 categories in this group - [View](#) - [Customize](#)
- Moderate Protects against all adult-related sites and illegal activity. 14 categories in this group - [View](#) - [Customize](#)
- Low Protects against pornography and phishing. 5 categories in this group - [View](#) - [Customize](#)
- Minimal Protects against phishing attacks. 1 category in this group - [View](#) - [Customize](#)
- None Nothing blocked.
- Custom Choose the categories you want to block.

Afbeelding 1

☒ Adult Themes	☒ Adware	☒ Alcohol
☐ Auctions	☐ Automotive	☐ Blogs
☒ Business Services	☐ Chat	☐ Classifieds
☐ Dating	☒ Drugs	☐ Ecommerce/Shopping
☐ Educational Institutions	☐ File storage	☐ Financial institutions
☐ Forums/Message boards	☐ Gambling	☐ Games
☐ Government	☒ Hate/Discrimination	☐ Health
☐ Humor	☐ Instant messaging	☐ Jobs/Employment
☐ Lingerie/Bikini	☐ Movies	☐ Music
☐ News/Media	☐ Non-profits	☐ Nudity
☐ P2P/File sharing	☒ Parked Domains	☒ Phishing
☐ Photo sharing	☐ Podcasts	☐ Politics
☒ Pornography	☐ Portals	☒ Proxy/Anonymizer
☐ Radio	☐ Religious	☐ Research/Reference
☐ Search engines	☐ Sexuality	☐ Social networking
☐ Software/Technology	☐ Sports	☒ Tasteless
☐ Television	☐ Travel	☐ Video sharing
☐ Visual search engines	☒ Weapons	☐ Webmail

- **OpenDns** - Al speurend kwam ik op de site van OpenDNS. Laat ik beginnen met een waarschuwing: dit is een voorziening op het web en dus evenzeer een instantie die gegevens over u kan verzamelen. Toch heb ik na grondig bestuderen van hun privacy policy en hun werkwijze de overtuiging gekregen dat ze niets verzamelen dat niet noodzakelijk is voor het doen functioneren van de dienstverlening. De dienst is gratis voor particulieren, uiteraard om de zakelijke versie te promoten. De firma is gevestigd in San Francisco. De website is www.opendns.com.

Zoals de naam al doet vermoeden

den, gaat het om een publieke DNS-server. In plaats van de reguliere DNS-servers van de eigen ISP, wordt gebruik gemaakt van 208.67.222.222 en 208.67.220.220.

Vervolgens moet men een account nemen om dan het eigen IP-adres te kunnen configureren. Filtering is in de eerste plaats bedoeld voor ouderlijk toezicht, maar blijkt ook perfect bruikbaar om advertentieservers en bezoektellers buiten de deur te houden. Afbeeldingen 1 en 2 geven een indruk van de mogelijkheden.

Manage individual domains

If there are domains you want to make sure are always blocked (or always allowed) regardless of the categories blocked above, you can add them below.

Always block

ADD DOMAIN

ALWAYS BLOCK:

- apmebf.com
- cdnservices.com
- crazyegg.com
- doubledclick.net
- google-analytics.com
- googlesyndication.com
- hitbox.com
- mediaplex.com
- moniforce.com
- onestat.com
- webads.nl
- wunderloop.net
- yieldmanager.com

DELETE

Afbeelding 2

- **IXQUICK** is een zoekmachine die zelf gebruik maakt van meerdere zoekmachines, maar die zo wel verhindert dat de grote jongens informatie verzamelen. Kun je die gebruiken om anoniem naar – bijvoorbeeld – kin-

derporno te zoeken? Ja, dat kan, zoals je een aardappelmesje kunt gebruiken om iemand te vermoorden. De zoekmachine is een Nederlands initiatief.

- **Vista Firewall** - Jawel! Die moest er ook nog aan te pas komen. Een contentleverancier probeerde het op een andere manier, namelijk zonder host-name. Dan valt er niets te blokkeren via DNS. Maar de adresreeks 93.188.128.0 van PANTHEREXPRESS kan perfect gedwarsboemd worden in Windows Firewall van Windows Vista. Een kwestie van een regel voor uitgaande verbindingen die alle programma's blokkeert voor deze IP-reeks.

Wat moet je er niet tegen doen?

Dure software aanschaffen. Een systeem als Windows Vista heeft alleen een goede virusscanner nodig en de gratis versies van *Avast!* en *AVG* zijn perfect. In Vista is *Windows Defender* al opgenomen en de firewall van Windows Vista is beter dan welk product dan ook. Ik weet het, ik zit daarmee politiek helemaal fout, maar politiek is binnen de techniek gierende onzin.

Vervangen van de firewall van Vista heeft juist een negatief effect.

Voor Windows XP geldt hetzelfde, al moet *Windows Defender* daarvoor afzonderlijk worden gedownload. Daarnaast is ook de

firewall van Windows XP, zelfs die van voor SP2, v.w.b. bescherming tegen inbraak meer dan voldoende. Maar met een extern programma kun je daaraan iets aan toevoegen. Niet de gratis versie van *ZoneAlarm*, wel de professional versie daarvan. Maar in plaats van daarvoor te betalen is er een uitstekend gratis product van *COMODO* (<http://www.comodo.com>) dat niet onder doet voor *ZoneAlarm Professional*.

Helaas laten velen zich leiden door puur commercieel geschreeuw, waarbij elk aannemelijk verhaal als bewijs wordt geaccepteerd. Iedereen die juist een wasmachine van merk X heeft gekocht en dan in de consumentengids leest dat het ding niet deugt, heeft de neiging dat

artikel liever als onzin aan te merken dan zich als slachtoffer van een geconstateerd feit te zien. Met systeemsoftware is dat niet anders. Dat wat ongetwijfeld ooit nuttig was onder een oudere versie van Windows, is vaak volkomen overbodig in een nieuwe versie, maar de leveranciers zullen hun onnutte product blijven aanbevelen.

Dat heeft te maken met de commerciële definitie van privacy en veiligheid. “Het gevaar dat iets oplevert is des te groter naarmate er kan worden verdiend aan hetgeen ik je kan leveren als beveiliging daartegen. En dat gevaar is echt verwaarloosbaar als bescherming daartegen in conflict komt met mijn commerciële belangen.”

—● Zet 'm eens wat vaker uit, maar dan ook ècht uiterst UIT —

Ook een computer heeft rust nodig. En de slaapstand is daarvoor niet genoeg. Veel gebruikers denken dat ze de pc uitzetten, als ze hun notebook dichtklappen of de knop met het maantje op het toetsenbord indrukken. Hij start dan zo lekker snel op en je kunt meteen verder. Dit is bedrieglijk, want een ‘reboot’ is echt iets anders. U zult allemaal wel eens meegemaakt hebben dat de computer na het installeren van een nieuw programma opnieuw opge-

start moest worden, voordat de nieuwe software aan het werk kon. Dat geldt ook voor verschillende updates, die uw pc, al dan niet ongemerkt, ophaalt. Bij service packs is een herstart meestal onvermijdelijk. Alle software is in het Register van Windows vermeld en de daarbij behorende acties, zoals het beschikbaarstellen van drivers en instellingen, worden bij het opstarten van de computer netjes in het werkgeheugen of in tijdelijke bestanden ondernomen. Na

het ontwaken uit de slaapstand worden deze instellingen echter niet vernieuwd.

Dus is het een goede zaak als u de pc af en toe eens helemaal uitzet via de geëigende procedure. Niet zelden ziet u dat de pc voor het afsluiten nog een aantal updates aan het installeren is. Laat dit z'n beloop hebben en de pc schakelt keurig uit - als het goed is.

Bij de volgende opstart worden de nieuwe instellingen dan keurig meegenomen.

Extra Algemene Ledenvergadering DOSgg

De DOSgg nodigt u uit voor het bijwonen van een Algemene ledenvergadering op

ZATERDAG 1 NOVEMBER om 10.30 UUR

Plaats: Motel Breukelen, Stationsweg 91, 3621 LK Breukelen

Agenda: ① Opening

Voorstel (+ Besluit) naamswijziging DOSgg

Sluiting

Nadere gegevens worden op de website www.DOSgg.nl en via e-Mailings bekendgemaakt.

Ervaringen van een helpdesk

Customer: Hi, this is Celine. I can't get my diskette out.

TECH SUPPORT: Have you tried pushing the button?

Customer: Yes, sure, it's really stuck.

TECH SUPPORT: That doesn't sound good; I'll make a note.

Customer: No, wait a minute... I hadn't inserted it yet... it's still on my desk... Sorry.....

TECH SUPPORT: What kind of computer do you have?

Female customer: A white one...

TECH SUPPORT: Click on the 'My computer' icon on to the left of the screen.

Customer: Your left or my left?

TECH SUPPORT: Good day. How may I help you?

Male customer: Hello... I can't print.

TECH SUPPORT: Would you click on 'Start' for me

and... *Customer:* Listen pal; don't start getting technical on me! I'm not Bill Gates!

Customer: Hi, good afternoon, this is Martha, I can't print. Every time I try, it says "Can't find printer". I've even lifted the printer and placed it in front of the monitor, but the computer still says he can't find it...

Customer: I have problems printing in red...

TECH SUPPORT: Do you have a color printer?

Customer: Aaaah.....! thank you.

TECH SUPPORT: What's on your monitor now, ma'am?

Customer: A teddy bear my boyfriend bought for me at the 7-11.

Customer: My keyboard is not working anymore.

TECH SUPPORT: Are you sure it's plugged into the computer?

Customer: No. I can't get behind the computer.

TECH SUPPORT: Pick up your keyboard and walk 10 paces back

Customer: OK.

TECH SUPPORT: Did the keyboard come with you?

Customer: Yes

TECH SUPPORT: That means the keyboard is not plugged in.

Is there another keyboard?

Customer: Yes, there's another one here. Ah...that one does work...

TECH SUPPORT: Your password is the small letter 'a' as in apple, a capital letter V as in Victor, the number 7.

Customer: Is that 7 in capital letters?

Harddisk-conditie ●

Kees van der Vlies

Regelmatig een controle op de conditie van uw harde schijf kan geen kwaad. In onderstaande links zijn interessante programma's bijeengebracht. Ik hoop dat u er uw voordeel mee kunt doen. Commentaar of aanvullingen zijn altijd welkom.

Bij harddisks zijn de nieuwere EIDE- en SATA-modellen uitgerust met S.M.A.R.T. (Self Monitoring Analysis and Reporting Technology). Lees daarvoor: <http://nl.wikipedia.org/wiki/S.M.A.R.T.> of de uitgebreidere Engelstalige informatie in: http://en.wikipedia.org/wiki/Self-Monitoring,_Analysis,_and_Reporting_Technology.

Meer over SMART op www.storagereview.com/guide2000/ref/hdd/perf/qual/featuresSMART.html. Sommige software kan de SMART-rapporten lezen en weer geven.

De sharewareprogramma's DriveSitter (<http://www.otwesten.de/drivesitter/>) en HDD Health v3.2 Build 134 Beta (<http://panterasoft.com/>) doen dat bijvoorbeeld.

Bij de smartmontools is smartctl en smartd beschikbaar, ook voor Linux en MacOS: <http://smartmontools.sourceforge.net/>. Het is wel even uitzoeken hoe en wat je moet downloaden. Een Engelstalige beschrijving voor (Gentoo) Linux is te vinden op: [http://gentoo-wiki.com/HOWTO_Monitor_your_hard_disk\(s\)_with_smart_montools](http://gentoo-wiki.com/HOWTO_Monitor_your_hard_disk(s)_with_smart_montools). Kort en klein: (<http://tinyurl.com/7smx8>).

Met <http://support.salvationdata.com/freeware/hdd-scan.htm> kan de ge-

zondheid van een HDD getest worden door het te starten vanaf een floppy disk drive of een CD-station.

Of er bij <http://www.brothersoft.com/downloads/smart-hdd.html> goede programma's tussenzitten, dient u zelf te bekijken.

De site www.freshdevices.com/freshdiag.html biedt Fresh Diagnose, gecombineerde testsoftware, dus voor meer dan alleen harddisks, maar ook: moederbord, geheugen, CPU. De software is gratis.

Western Digital heeft op <http://support.wdc.com/download/index.asp?swid=1> een testprogramma staan.

En ook Seagate/Maxtor heeft een dergelijk programma beschikbaar, op www.seagate.com/www/en-us/support/downloads/

Lees het (Engelstalige, maar zeer begrijpelijke) artikel op: <http://raviratlami1.blogspot.com/2006/07/diagnosing-your-hard-disk-smart-way.html> (<http://tinyurl.com/3d9ptc>).

Daarin staat ook dat harddisk-testprogramma's vaak voor één bepaald merk of type ontwikkeld zijn en dus niet op andere HDD's toegepast mogen worden. Een verzameling van merkgebonden testsoftware is te vinden op: <http://www.tacktech.com/display.cfm?ttid=287>.

DiscWizard

DiscWizard van Seagate is een (niet gratis) programma voor het maken van back-

ups in vele vormen (inclusief het back-uppen op een ftp-server), het herstellen van sectoren, enz. Er is een uitgebreide handleiding beschikbaar in vele talen, waaronder Nederlands.

Ook het vrij bekende SpinRite (www.grc.com) is speciaal voor het testen van harddisks, maar ook voor diagnose vooraf.

Drive Fitness Test (DFT)

Een gratis programma, (www.hgst.com/hdd/support/download.htm#DFT) dat HDD's test. Let erop dat het niet werkt bij externe hard disks die aangesloten zijn via USB of Fire Wire. DFT kan in drie modi testen: een snelle, een volledige en een uitgebreide modus. Ook zijn er enkele herstelfuncties voorhanden, zoals het wissen van de bootsector en low level format. Deze moeten niet lichtvaardig gebruikt worden. Een uitgebreide documentatie (in het Engels) kan gedownload worden. Omdat de harde schijf wellicht niet (goed) meer gebruikt kan worden op het moment dat u het programma nodig hebt, dient u het programma Creator op te halen en op een diskette (weet je nog wel, oudje) of een CD-ROM te zetten (u moet kunnen 'booten' vanaf een andere drive). Het is ook voor Linux beschikbaar. Een Engelstalige beschrijving staat op: www.hitachigst.com/hdd/technolo/dft/dft.htm.

HDD Speed test tool

<http://download.oette.info/> geeft een lijst met op te halen hulpprogramma's, waaronder Wake on LAN en HDD Speed-test. Meer informatie is op de (Duitstalige en gedeeltelijk Engelstalige) site van maker Marko Oette te vinden: www.oette.info/. Het testprogramma voor harddisks werkt ook voor USB-geheugens, SD-cards,

e.d. Het betreft freeware. Het meet op uw systeem niet de theoretische snelheid, maar de praktijksnelheid.

DiskCheckup

www.passmark.com/products/diskcheckup.htm is gratis voor persoonlijk gebruik. Het programma geeft ook waarschuwingen (eventueel per e-mail) als bepaalde parameters overschreden dreigen te worden.

Diverse HDD-utilities

Op www.freewarehome.com/index.html?http%3A//www.freewarehome.com/System_Uilities/Disks_HDD_and_Storage/Hard_Disk_Drive_t.html (= <http://tinyurl.com/2dhvza>) staan diverse test- en hulpprogramma's voor harddisks, zoals NT Disk Viewer, Disk-Sizer, HDD Low Level Format Tool, PC Inspector E-Maxx, TestDisk, JkDefrag, Ultra Defragmenter, Drive Folder, Disc Space Reporter, VUFT, Auslogics Disk Defrag, TreeSize Free, Active@ KillDisk, HDHacker, HardDriveIndicator, SpeedDefrag, DiskInvestigator, PCISniffer, Disk Spy Free, FSI Free Space Info, SpaceExplorer, Roadkil's Disk Speed, Roadkil's Sector Editor, Disk Space Explorer, Disk-tective, Wasted, JDiskReport.

Disk Investigator

www.diskcleaners.com/files/dskinv.exe is een programma dat alles op een harddisk laat zien (desgewenst in hexadecimale vorm), dus ook de informatie die normaal niet getoond wordt: clusters, sectoren. Je kunt de hele disk afzoeken naar bijvoorbeeld een woord. Reken op enige tijd zoeken. Ook voor undelete-functies. Het programma passeert daarbij het besturingssysteem.

Defragmenteren, je wordt er verknipt van

Kees van der Vlies

We weten het allemaal: de prestaties van je pc kunnen verbeteren door de harde schijf af en toe te defragmenteren. Het verhaal is al oud. Veel wis- en schrijfacties op de harddisk leiden tot het verspreid opslaan van bestandsfragmenten, wat de leesnelheid van data vertraagt. Dat was al in de DOS-tijd en er waren PC Tools en Norton Utilities om te 'defragmenteren'. Eerlijk gezegd heb ik in de praktijk nooit opzienbarende verbeteringen waargenomen, maar je deed het toch, al was het maar voor je gemoedsrust.

Sinds de DOS-tijd is er wel het een en ander veranderd. De schijfcapaciteit, de lees-/schrijfsnelheid en de databestanden zijn sterk gegroeid. Maar er wordt nog steeds flink 'geswapt', afhankelijk van de configuratie. En de aanwezigheid van vele tijdelijke bestanden maakt het geheel er ook niet overzichtelijker op. Ook zijn er verschillen in het gebruik en nut van defragmentatie tussen systemen met Windows Vista, XP, Linux en andere besturingssystemen.

Toch schijnt defragmentatie nog altijd aanbevolen te worden. Er zijn inmiddels zeer veel progjes, die zich daarmee bezighouden. Op pag.6 van *SoftwareBus* 2008 nr.1 heb ik er een stel vermeld, zoals de site van Donn Edwards: <http://donnedwards.openaccess.co.za/2007/05/great-defrag-shootout-viii-jkdefrag-v38.html> (= <http://tinyurl.com/yrkoga>), waar ook een vergelijkende test staat. De URL van Donn Edwards verwijst naar

het defragmentatieprogramma van de Zaandammer Jeroen Kessels: **JkDefrag**. Lees overigens wat laatstgenoemde te zeggen heeft over defragmentatie: <http://www.kessels.com/JkDefrag/>; het is in het Engels, maar zeer informatief en ook voor niet-specialisten begrijpelijk. Wikipedia vertelt e.e.a. in het Engels op: <http://en.wikipedia.org/wiki/Defragmentation>. De Nederlandstalige versie op <http://nl.wikipedia.org/wiki/Defragmentatie> is minder informatief.

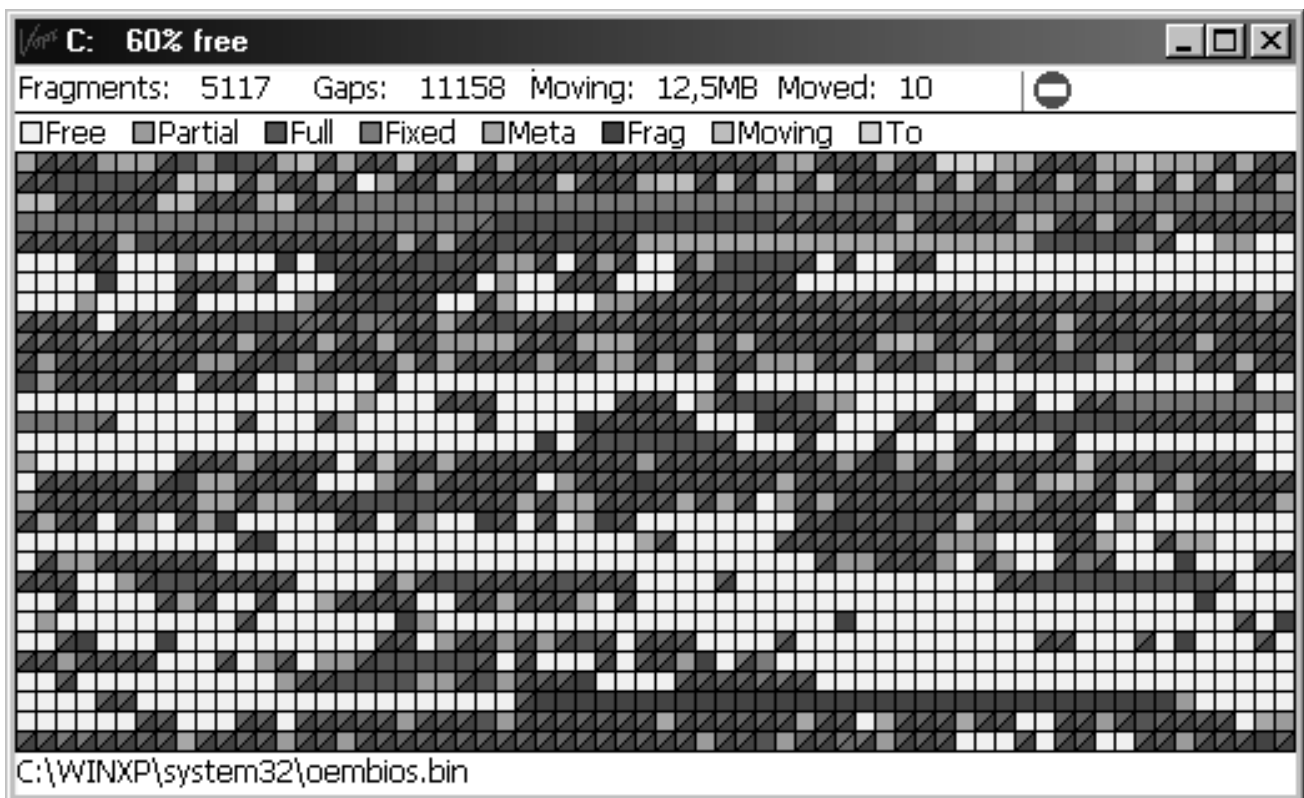
De meeste defragmentatie programma's kunnen ook *optimaliseren*, het herorganiseren van bestanden naar het snelste gedeelte van de disk. Met het gratis Hd-Tune programma op www.hdtune.com kun je snel zien dat harddisks dramatisch sneller zijn aan het begin, vaak wel dubbel zo snel. Optimalisatie resulteert in aanzienlijk meer snelheidswinst dan defragmentatie, aldus Kessels.

Er is meer Defragmenteren moet je niet los zien van andere maatregelen om de prestaties van je systeem te verbeteren. Als we alleen naar de harddisk kijken, zijn ook de volgende acties aan te bevelen:

- leegmaken van de prullenbak
- opruimen van achtergebleven overtollige data (Microsoft's Schijfopruiming, onderdeel van Systeemwerkset in de Bureau-accessoires; Schijfopruiming maakt ook de Prullenbak leeg).

- **CCleaner** van Pirisoft doet nog veel meer en is gratis te downloaden van: <http://www.piriform.com/> of <http://www.ccleaner.com/>.
- partitioneren, bijvoorbeeld om alle systeembestanden in één partitie onder te brengen
- oude bestanden en e-mails op een CD-ROM branden en van de HD wissen.

fragmenteerd hoefde te worden. Bij voorkeur laat je dergelijke klussen dus 's nachts uitvoeren. Het heeft geen nut daar bij te blijven, hoewel veel makers de voortgang van het proces op het scherm laten zien met indrukwekkende grafische vertoningen. Die geven overigens niet hetzelfde aan: soms worden de gefragmenteerde bestanden met grafi-

Het niet in de tekst besproken programma **Vopt** (<http://www.vopt.com/>) geeft deze grafische voorstelling van een gefragmenteerde harde schijf

Mijn gestuntel onder XP

Microsoft heeft in Windows XP een defragmentatie-utility meegenomen van Diskkeeper. De berichten hierover op internet zijn niet onverdeeld positief. Maar toch heb ik het vele keren geprobeerd. Wat het meest opvalt bij het defragmenteren, is: Het duurt *lang*: uren en uren; 12 uur is geen uitzondering. Zelfs niet in mijn testsituatie, waarin 'slechts' 60 GB (30 beschreven + 30 leeg) gede-

sche blokjes of lijntjes weergegeven. In een ander programma duiden de verschillend gekleurde blokjes of lijntjes op frequent of weinig geopende bestanden, boot- of systeembestanden, MFT (Master File Table), directory, enz. Over die lange duur heb ik mij telkens weer verbaasd. Je geeft Norton Speed-Disk de opdracht 'Defragmenteer!' en als hij daar de volgende dag mee klaar is, bekijk je het scherm - het ziet er geordender uit - en leest het rapport.

En als je dan door een ander defragprogramma een rapport laat maken, vindt die soms dat defragmentatie zeker nodig is. Dan terug naar SpeedDisk met de opdracht 'Defragmenteer!' Je zou mogen veronderstellen dat SpeedDisk zijn eigen werk dat zojuist voltooid is, goed genoeg vindt. Maar, nee hoor. SpeedDisk begint van voren af aan en gaat alles weer opnieuw uitvoeren. Misschien doet hij er een uurtje of twee minder over, maar weer worden dezelfde bestanden opgepakt en verplaatst.

Die verschillen in fragmentatieberekening zijn soms opmerkelijk. SpeedDisk vindt na een eigen optimalisatie dat er 0,5% fragmentatie is. Van *dezelfde* situatie zegt Microsoft Schrijfdefragmentatie dat er 16% totale en 33% bestandsfragmentatie is. PerfectDisk, een commercieel optimalisatieprogramma van Raxco, vindt echter 0%, maar ziet wel dat het meest gefragmenteerde bestand nog uit 60 fragmenten bestaat.

Dan met PerfectDisk aan de slag. Ook hier vele uren noeste arbeid voor 'smart placement', een extra doelmatige manier voor het optimaliseren. Aan het eind staat alles 'optimaal' op de schijf. Microsoft vindt dan echter dat er 20% bestandsfragmentatie is en dat defragmentatie dus dringend gewenst is. Volgens PerfectDisk staan er nog wel grote bestanden bij die uit tientallen fragmenten bestaan. Maar dat kan blijkbaar niet beter. Geef PerfectDisk dan de opdracht tot (opnieuw) defragmentatie, maar zonder de slimme plaatsing van bestanden. Je zou denken dat de eerste keer het werk zo goed is uitgevoerd dat de tweede (en simpeler) ronde snel klaar zou zijn. Mis. Ook PerfectDisk be-

gint weer van voren af aan en is vervolgens nog enkele uren bezig. Er blijven dan, volgens het PerfectDisk-rapport, nog 71 gefragmenteerde bestanden op de schijf.

Dat hou je toch ...

Dat er altijd wel gefragmenteerde bestanden overblijven, is niet vreemd. Dat kan verklaard worden door:

- er zijn onverplaatsbare bestanden
- er zijn systeembestanden of logbestanden e.d. in gebruik die uitgezonderd worden van defragmentatie.

De beoordeling van Microsoft na de laatst beschreven optimalisatieronde van PerfectDisk luidt: 6% totaal en 13% bestandsfragmentatie, maar, vermeldt Microsoft er eerlijkheidshalve bij: defragmentatie is *niet* nodig. Norton SpeedDisk vindt na deze ronde 1,6% en 576 gefragmenteerde bestanden.

Defraggler van Piriform (de maker van CCleaner) toont ook nog een zeer lange lijst van gefragmenteerde bestanden. Een uitschieter vormt het grootste gefragmenteerde bestand, dat uit duizenden fragmenten zou bestaan. Defraggler maakt het mogelijk afzonderlijke bestanden uit de lijst te defragmenteren. Voor de meeste bestanden met soms absurd lange bestandsnamen zal dat weinig tot geen zin hebben.

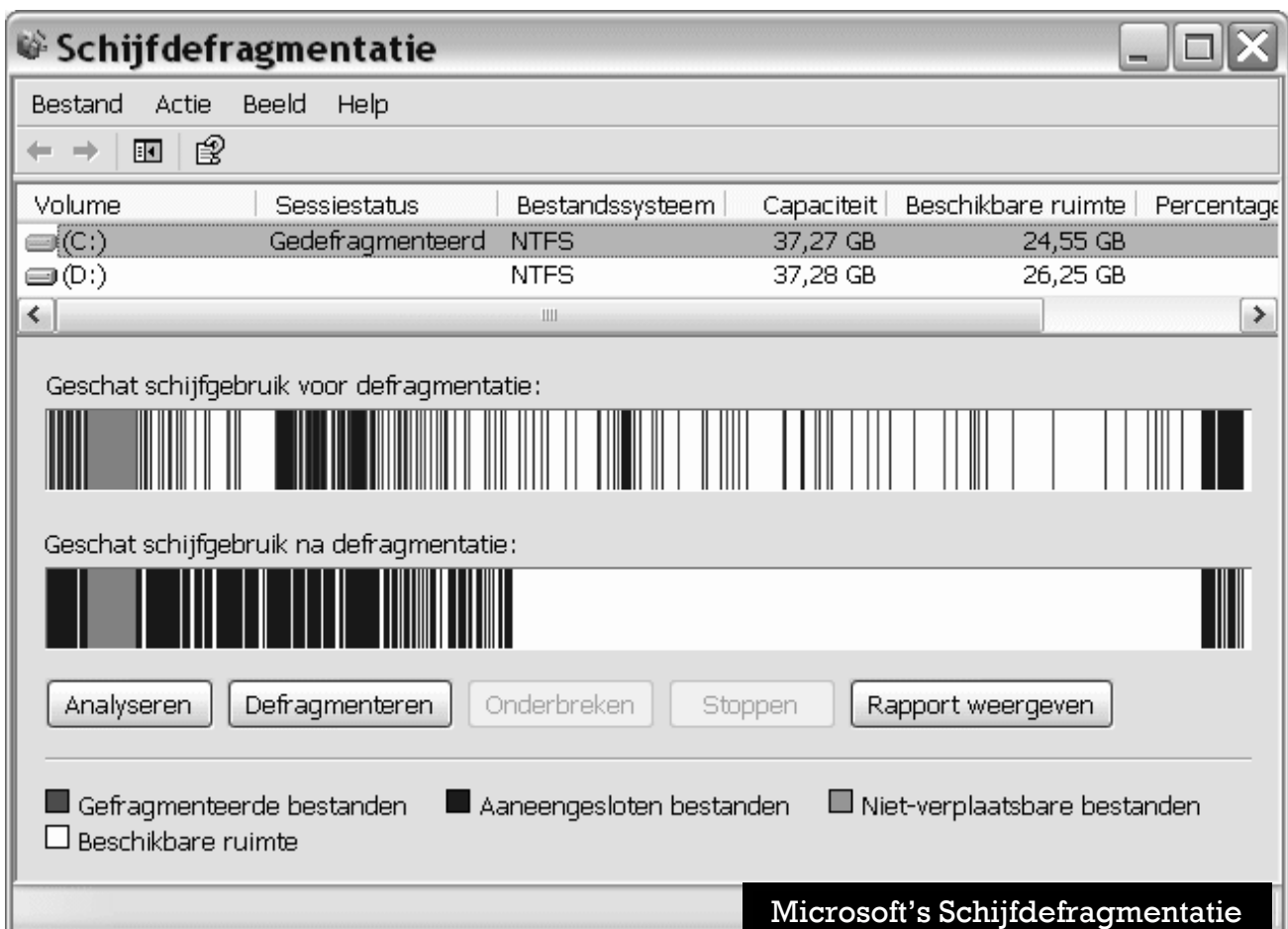
JkDefrag maakt automatisch een rapport, JkDefrag.log, in txt-formaat aan. Het programma heeft in de GUI ook weinig keuzemogelijkheden en ook een legenda ontbreekt, maar is met de commandoregel wel enigszins te dresseren. Er schijnen meerdere GUI's verkrijgbaar te zijn, die alle commando-regelmogelijkheden op een overzichtelijke manier presenteren en vaak ook functies heb-

ben om het JkDefrag-rapport in te zien. Het programma start direct met analyseren en begint direct met de defragmentatie. Het is, in vergelijking met de andere programma's wel sneller! Let erop dat JkDefrag ongevraagd alle bereikbare hard disks gaat defragmenteren. Het programma doet nogal geheimzinning met *Zones* en *Phases*. Het geeft – heel interessant – tot in honderdsten procenten continu aan hoever een proces (maar niet het totale proces!) vordert. JkDefrag heeft meerdere optimalisaties; de standaardinstelling is 'fast optimization'.

Microsoft Schijfdefragmentatie en Perfect Disk zijn tevreden over het werk van JkDefrag en melden beide 0%. Norton SpeedDisk ziet nog steeds 1,6% fragmentatie.

Ook heb ik gekeken naar wat de verschillende defragmentatieprogramma's *na elkaar* zouden doen. Zouden de verschillende defrag-ronden het de volgende testkandidaat makkelijker maken? Zouden ze elkaar nog kunnen verbeteren? In rapportages waren ze het meestal niet met elkaar eens en ze moesten zichzelf ook elke keer weer 'verbeteren'. Maar hoe zouden ze zich in de praktijk gedragen?

Daar kan ik kort over zijn: ieder programma deed dunnetjes over wat het vorige in vele uren zwoegen al gedaan had. Met andere woorden: elk gaat zijn eigen gang en is ook weer uren in de weer. Je zou denken dat een gedefragmenteerd bestand met rust gelaten zou worden en dat het proces sneller zou verlopen. Dit blijkt niet het geval.

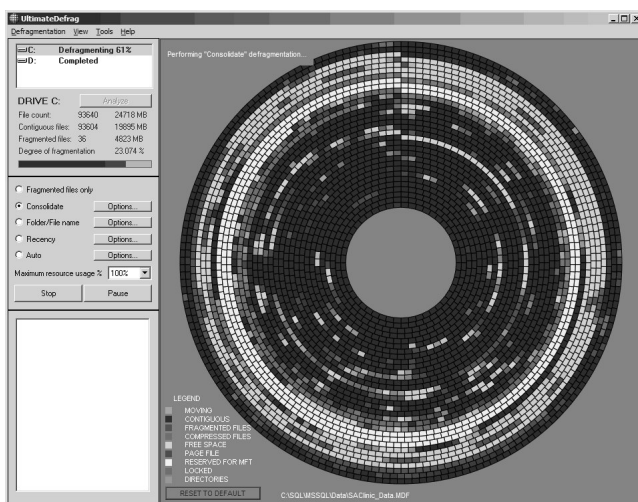
Microsoft/Sysinternals PageDefrag

Twee jaar geleden schreef Ruud Uphoff in de SoftwareBus (2006 - 3) over de zin en (vooral!) onzin van defragmenteren. Het regelmatig draaien van PageDefrag van Sysinternals (nu Microsoft) bestemde hij als overbodige onzin.

Niet alle defraggers storten zich ook op 'page defragmentation'. Maar volgens Ruud maakt dit weinig verschil, hooguit als je het wisselbestand een keer verplaatst heb. Wanneer hebt u dat voor het laatst gedaan?

Samenvattend

Het kan een interessant inzicht geven in wat makers van defragmentatieprogramma's bezielt. Voor institutionele gebruikers (met zeer veel diskverkeer) zou het defragmenteren zinvol zijn. Voor privé-gebruik is het nut veel minder en zou u kunnen volstaan met JkDefrag, dat snel en goed is. Ook het standaard-programma bij Windows XP, Schijfdefragmentatie, doet het werk, al vindt het vaak dat de anderen het 'slechter' doen.

Commentaar van Ruud Uphoff

In het recente verleden is de nodige software ontwikkeld die een remedie moest zijn tegen hetgeen wij als ondeugdelijk ervoeren. Het merendeel van die hulpmiddelen is echter totaal overbodig geworden. Dat is spijtig voor de leveranciers van dat spul. Daar willen ze uiteraard niet aan, dus blijven ze met veel tamtam hun onnutte rommel aanprijzen.

Een extern defragmenteerprogramma kan meer schade aanrichten dan goed doen. *Daarbij is het in elk geval volslagen nutteloos.* Het reeds aanwezige commando *Defrag* in de taakplanner opnemen om alle schijven eenmaal per week te defragmenteren, is meer dan voldoende. Bovendien verstoort het geen andere processen, zoals het optimaliseren van de systeembestanden, wat Windows XP automatisch doet als het systeem een tijdje niets te doen heeft.

Voor Windows Vista is het nog simpeler. Niet mee bezig zijn! Het besturings-systeem regelt dat al helemaal zelf. Er is een standaardtaak, die elke woensdag om 19:00 uur defragmenteren op de achtergrond start. Je merkt daar niets van en zo hoort dat ook. Computers zijn om te gebruiken, niet om aan te sleutelen.

GigaHits 2008-04

Henk van Andel (Coördinator DiscTeam a.i.)

De Previewers waren deze keer helemaal in topvorm voor de Olympische Spelen. En hebben maar liefst ongeveer 750 programma's bijeen weten te 'pre-viewen'! Eerlijk gezegd zijn we de tel een beetje kwijt geraakt, het kunnen er ook een paar meer of minder zijn.

Dus weer een propvolle 8,5 Gigabyte dual layer DVD-ROM. De aangeboden programma's zijn weer verdeeld over allerlei toepassingen.

- Ben je net terug van vakantie? En heb je de videocamera gebruikt? Dan moet je nu vast heel veel video's 'editen'. En omzetten van 'gewone video' naar je iPod of naar je GSMmetje. Dan vind je op *GigaHits 2008-4* vast wat je nodig hebt. We hebben programma's voor zo'n beetje alle denkbare video conversie klussen. Van AVI tot en met Zune. Zo ongeveer 100 conversieprogramma's. Maar ook andere videoprogramma's. En

natuurlijk zijn we ook de codecs niet vergeten. In totaal kun je je hart ophalen met ongeveer 200 programma's alleen al in de groep Video & Film.

- Bij video hoort ook geluid. Dus ook om geluid te bewerken hebben we veel programma's opgenomen. Misschien wil je het geluid van een video 'extraheren' en 'solo' gebruiken? Ook daarvoor hebben we wat voor je.

- Als je geen videocamera meenam op de vakantie, dan vast wel een digitaal cameraatje. En dan heb je mooie foto's gemaakt. Maar sommige foto's hadden nog beter gekund? Geen probleem, op *GigaHits 2008-04* kun je kiezen uit ongeveer 50 bewerkingsprogramma's.

- Spellen zijn ook weer terug. Maar we moesten deze keer door het grote aantal programma's echt woekeren met de ruimte. We beperken ons daarom tot ca. 10 kleinere spellen.

- Natuurlijk hebben we ook een aantal Linux-programma's. Omdat de grote Linux-distributies al zo veel programma's bevatten, beperken we ons in het aantal Linux-programma's. Maar deze keer hebben we toch wat extra's. Je kent OpenOffice? Een heel goed programma! Maar het leest (standaard) niet de nieuwe Microsoft Office-bestanden met een 'x' (.docx, xlsx etc) in. Sommige distro's nemen een versie van OpenOffice op met allerlei uitbreidingen. Bekend zijn bijvoorbeeld Go-oo! en OxygenOffice

Professional. Deze hebben we in de laatste versies. De versienummers houden overigens gelijke tred met de 'gewone' OpenOffice.

- Inderdaad, OpenOffice is er ook voor Windows. Dus ook de Windows-versies vind je op deze *GigaHits* 2008-04. In het Nederlands, net als die voor Linux.
- Veel ruimte voor een bootable Linux-distributie bleef er niet over. Een aantal al gemaakte keuzen moesten we opschuiven naar de volgende keer. Deze keer dus slechts één bootable Linux-distributie, in de kleine CD-ROM-versie.
- De keuze viel op de nieuw uitgekomen openSUSE 11.0 met KDE4 desktop. Daarnaast hebben we de laatste Ultimate-BootCD met allerlei reddingsprogramma's etc. opgenomen. Dus weer 'multi-bootable'.
- Over multi-bootable gesproken. De vorige keer hadden we dat aangekondigd. Maar er ging iets fout bij *GigaHits* 03. Linux bleek niet helemaal goed te booten, dus hebben we op het laatste moment de ISO-file opgenomen die je zelf moet branden en alleen UBCD in het bootmenu laten staan. In de *Software-Bus* stond daarom hierover niet de juiste informatie; op de disc hebben we de aankondiging nog tijdig aan kunnen passen. Excuses aan degenen die dachten dat hun drive defect was.

VoIP Xtra 2009 CD-ROM

20 september

VoIP betekent Voice over IP. Oftewel bellen via internet. We doen het bijna allemaal al. Maar de ontwikkelingen op dit terrein gaan snel.

Daarom ook dit jaar weer een *VoIP Xtra 2009* CD-ROM. Met de nieuwste programma's en informatie over dit actuele en boeiende onderwerp. Details over de inhoud geven we nog niet; het DiscTeam samen met de DOSgg Platform VoIP hebben de samenstelling nog niet afgesloten.

De *VoIP Xtra 2009* CD-ROM is beschikbaar op 20 september tijdens de DOSgg MegaGebruikersDag in De Bilt. De afhaalprijs is slechts € 2. Daarna komt de disc uiteraard ook in de *DOSgg eShop*, maar dan komen er extra kosten bij.

Gezocht: Coördinator DiscTeam
Ben jij of ken jij iemand die dit zou willen worden,
neem dan contact op met het DOSgg-bestuur.

Vraagbaken DOSgg

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows Vista	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff		ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts		hs@vraagbaak.DOSgg.nl
Windows XP	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	Home	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	95/98	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakketten	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl
	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Word/VBA	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl
Beeldbewerken	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ron de Wit		rw@vraagbaak.DOSgg.nl
Internettelefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	John van der Laak		jvdl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Bas van den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl

telefonisch via: **0317 – 707425 / 707426**